A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2012. június 5.*

„Verseny — Kartellek — A metakrilátok piaca — Az EK 81. cikknek és az EGT-Megállapodás 53. cikkének megsértését megállapító határozat — A jogsértés egyik ágában való részvétel — Védelemhez való jog — Bírságok — Indokolási kötelezettség — A jogsértés súlya — Elrettentő hatás — Egyenlő bánásmód — Arányosság — A megfelelő ügyintézés elve — A közigazgatási eljárás során történő együttműködés — Az eljárás időtartama — Ésszerű határidő”

A T-214/06. sz. ügyben,

az **Imperial Chemical Industries Ltd,** korábban Imperial Chemical Industries plc (székhelye: London [Egyesült Királyság], képviselik kezdetben: D. Anderson QC, H. Rosenblatt, B. Lebrun ügyvédek, W. Turner, S. Berwick és T. Soames solicitors, később: R. Wesseling és C. Swaak, végül: R. Wesseling, C. Swaak és F. ten Have ügyvédek)

felperesnek

az **Európai Bizottság** (képviselik kezdetben: Bottka V., I. Chatzigiannis és F. Amato, később: Bottka V., I. Chatzigiannis és F. Arbault, végül: Bottka V. és J. Bourke, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

az EK 81. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/F/38.645 – „metakrilátok”-ügy) 2006. május 31-én hozott C(2006) 2098 végleges bizottsági határozat 2. cikke c) pontjának megsemmisítése, illetve másodlagosan az e rendelkezés értelmében kiszabott bírság összegének csökkentése iránti kérelem tárgyában,

A TÖRVÉNYSZÉK (harmadik tanács),

tagjai: Czúcz O. elnök, I. Labucka (előadó) és D. Gratsias bírák,

hivatalvezető: N. Rosner tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2011. november 8-i tárgyalásra,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: angol.

Ítéletet

A jogvita előzményei

1 Az EK 81. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/F/38.645 – „metakrilátok”-ügy) 2006. május 31-én hozott C(2006) 2098 végleges bizottsági határozatban (a továbbiakban: megtámadott határozat) az Európai Közösségek Bizottsága többek között megállapította, hogy néhány vállalkozás megsértette az EK 81. cikket és az Európai Gazdasági Térségről (EGT) szóló megállapodás 53. cikkét azzal, hogy 1997. január 23. és 2002. szeptember 12. között különböző időszakokban versenyellenes megállapodások és összehangolt magatartások összességében vett részt a metakrilátok ágazatában az EGT egész területén (a megtámadott határozat 1. cikke).

2 A megtámadott határozat szerint egységes és folyamatos jogsértés történt, amely a következő három polimetilmetakrilát termékre (a továbbiakban: PMMA) terjedt ki: a fröccsöntőkeverékek, lemezek és szaniterek. A megtámadott határozatból kiderül, hogy e három PMMA-termék mind fizikailag, mind pedig kémiailag eltér egymástól, és különböző a felhasználásuk is, azonban közös nyersanyaguk, a metilmetakrilát (a továbbiakban: MMA) miatt egy és ugyanazon homogén termékcsoportnak tekinthetők (a megtámadott határozat (4)–(8) preambulumbekezdése).

3 A megtámadott határozat szerint a szóban forgó jogsértés a következőkből állt: árakra vonatkozó tárgyalások, valamint ármegállapodások megkötése, végrehajtása és felügyelete áremelések vagy legalábbis a fennálló árszint stabilizálása céljából, a kiegészítő szolgáltatások költsége vevőkre való áthárításának vizsgálata, kereskedelmi szempontból fontos és bizalmas piaci és/vagy a vállalkozásokra vonatkozó információk cseréje, valamint rendszeres találkozókon való részvétel és egyéb, a jogsértés megkönnyítését célzó kapcsolatok fenntartása (a megtámadott határozat 1. cikke és (1)–(3) preambulumbekezdése).

4 A megtámadott határozat címzettje volt a Degussa AG, a Röhm GmbH & Co. KG, a Para-Chemie GmbH (a továbbiakban együtt: Degussa), a Total SA, az Elf Aquitaine SA, az Arkema SA (korábban Atofina SA), az Altuglas International SA, az Altumax Europe SAS (a továbbiakban együtt: Atofina), a Lucite International Ltd, a Lucite International UK Ltd (a továbbiakban együtt: Lucite), a Quinn Barlo Ltd, a Quinn Plastics NV, a Quinn Plastics GmbH (a továbbiakban együtt: Barlo), valamint a felperes, az Imperial Chemical Industries Ltd (korábban Imperial Chemical Industries plc).

5 A felperes az Imperial Chemical Industries csoport anyavállalata és különleges vegyipari termékek gyártója. A megtámadott határozatban említett termékek gyártásával és értékesítésével 1990-ben a csoporton belül az ICI Acrylicst bízták meg, amely nem társaság, hanem különálló kereskedelmi egység volt. Az 1999. október 3-án kötött szerződéssel az ICI Acrylics tevékenységeit és eszközeit eladták az Ineos Acrylics UK Parent Co.2 Ltd és az Ineos Acrylics UK Trader Ltd számára, amelyekből később a Lucite International Holdings Ltd, illetve a Lucite International UK Ltd lett.

6 A megtámadott határozat elfogadásához vezető vizsgálat azt követően indult meg, hogy a Degussa a kartellügyek esetében a bírságok alóli mentességről és a bírságok csökkentéséről szóló 2002. február 19-i bizottsági közlemény (HL C 45., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 155. o.; a továbbiakban: engedékenységi közlemény) alapján 2002. december 20-án mentesség iránti kérelmet nyújtott be.

7 A Bizottság 2003. március 25-én és 26-án helyszíni vizsgálatokat folytatott az Atofina, a Barlo, a Degussa és a Lucite helyiségeiben.

8 Az Atofina és a Lucite 2003. április 3-án, illetve július 11-én az engedékenységi közlemény alapján mentesség, illetve a bírság összegének csökkentése iránti kérelmet nyújtott be (a megtámadott határozat (66) preambulumbekezdése).

9 A Bizottság 2003. május 8-i levelében válaszolt a Lucite által feltett kérdésre, hogy ez utóbbi felvegye-e a kapcsolatot a felperessel, és hozzáférést biztosítson-e számára az alkalmazottaihoz és dokumentumaihoz annak érdekében, hogy lehetővé tegye számára védekezésének előkészítését.

10 A Bizottság 2004. július 29-én több vállalkozáshoz, köztük a felpereshez is tájékoztatáskérést intézett az [EK] 81. és [EK] 82. cikkben meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) 18. cikke alapján. A vizsgálat keretében a felperesnek címzett első bizonyításfelvételről volt szó.

11 A felperes 2004. október 18-án a engedékenységi közlemény alapján a bírság összegének csökkentése iránti kérelmet nyújtott be. A Bizottság 2005. augusztus 11-én arról tájékoztatta, hogy kérelmét elutasította.

12 A Bizottság 2005. augusztus 17-én az MMA-val, a PMMA-fröccsöntőkeverékekkel, a PMMA-lemezekkel és a PMMA-szaniterekkel kapcsolatos, egységes és folyamatos jogsértésre vonatkozóan kifogásközlést fogadott el, amelynek címzettjei között szerepel a felperes és a Lucite. A Bizottság, mivel úgy vélte, hogy az ICI Acrylicsnak az Ineos (később Lucite) részére történő értékesítésére 1999. október 1-jén került sor, a felperesnek betudott jogsértés végének időpontjaként 1999. szeptember 30-át állapította meg.

13 A felperes a kifogásközlésre 2005. november 4-én válaszolt.

14 2005. december 15-én és 16-án meghallgatást tartottak.

15 A Lucite a 2006. február 10-i levelében a Bizottság kérésére válaszolva felvilágosítással szolgált az ICI Acrylics megvásárlásának időpontját illetően.

16 A Bizottság a 2006. február 13-i levelében megküldte a felperesnek a fenti 15. pontban említett levelet, hogy az megtehesse észrevételeit.

17 A felperes a beavatkozási beadványokra vonatkozó észrevételeit 2010. március 22-én terjesztette elő.

18 A Bizottság 2006. május 31-én elfogadta a megtámadott határozatot. A Bizottság abban elállt a kifogásközlésben felhozott kifogások közül néhánytól, különösen a jogsértés MMA-ra vonatkozó ágát illetően az összes érintett társasággal szemben felhozott kifogásoktól (a megtámadott határozat (93) preambulumbekezdése).

19 A megtámadott határozat 1. cikkének i) pontja kimondja, hogy a felperes az 1997. január 23-tól 1999. november 1-jéig terjedő időszakban részt vett a fenti 2. és 3. pontban leírt jogsértésben.

20 A Bizottság különösen úgy vélte, hogy a felperes az a jogi személy, amelynek a tényállás megvalósulásának időszakában a kérdéses jogsértést elkövető kereskedelmi egység, azaz az ICI Acrylics a részét képezte. Következésképpen a Bizottság megállapította, hogy a felperest kell az EK 81. cikk alkalmazásában a kérdéses összejátszásra irányuló magatartásokban részt vevő vállalkozásnak tekinteni, tehát a megtámadott határozatot neki kell címezni (a megtámadott határozat (288)–(290) preambulumbekezdése).

21 A felperesnek betudott jogsértés időszaka végének időpontját illetően a Bizottság kimondta, hogy a Lucite kifogásközlésre adott válaszára tekintettel a felelősségnek a felperes és a Lucite közötti megosztása érdekében 1999. november 2-át vette alapul, amely időpontban az ICI Acrylics feletti tulajdonjogot átruházták (a megtámadott határozat (291) preambulumbekezdése). Következésképpen a felperesnek betudott jogsértés végének időpontjaként 1999. november 1-jét vette alapul, hozzátéve, hogy a kifogásközléshez képest e módosítás nincs hatással a bírság összegére (a megtámadott határozat (292) preambulumbekezdése).

22 A megtámadott határozat 2. cikkének c) pontja a felperessel szemben 91 406 250 euró bírságot szab ki.

23 A bírság összegének kiszámítását illetően a Bizottság elsőként a jogsértés súlyát vizsgálta meg, és először is megállapította, hogy a jogsértés jellegére, és azon tényre tekintettel, hogy a jogsértés az EGT egész területére kiterjedt, a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az [ESZAK] 65. cikk (5) bekezdése alapján kiszabott bírság megállapításának módszeréről szóló iránymutatás (HL 1998. C 9., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 171. o.; a továbbiakban: iránymutatás) értelmében vett különösen súlyos jogsértésről van szó (a megtámadott határozat (319)–(331) preambulumbekezdése).

24 Ezt követően úgy vélte, hogy a különösen súlyos jogsértések kategóriájában lehetőség van arra, hogy a vállalkozások eltérő bánásmódban részesüljenek, figyelembe véve a jogsértőknek azt a tényleges gazdasági képességét, hogy a versenyben jelentős kárt okozzanak. E tekintetben megállapította, hogy a jelen ügyben az érintett vállalkozások „a kartellben való részvételükkel érintett PMMA-termékek értékesítésével elért forgalmuk súlya alapján [három] kategóriába sorol[hatók]”, és az e termékekkel 2000-ben az EGT-ben elért forgalmat vette alapul. A Bizottság a felperest és a Lucite-ot a Lucite által 2000-ben a három érintett PMMA-termékkel elért forgalomra (105,98 millió euró) tekintettel a második kategóriába sorolta, és bírságaik kiindulási összegét 32,5 millió euróban állapította meg (a megtámadott határozat (332)–(336) preambulumbekezdése).

25 Egyébiránt a Bizottság kimondta, hogy a különösen súlyos jogsértések kategóriájában a kiszabható bírságok sávja lehetővé teszi továbbá az egyes vállalkozások méretére és gazdasági erejére figyelemmel a bírságok összegének olyan szinten való megállapítását, amely biztosítja, hogy azoknak kellő elrettentő hatása legyen. A felperes 2005-ben elért teljes forgalmára (8,49 milliárd euró) figyelemmel a Bizottság 1,5-ös szorzótényezőt alkalmazott a bírságának kiindulási összegére, ami az említett összeget 48,75 millió euróra növelte.

26 Másodszor a Bizottság a jogsértés időtartamát vizsgálta meg, és megállapította, hogy – mivel a felperes két év kilenc hónapon keresztül vett részt a jogsértésben – bírságának kiindulási összegét 25%-kal kell növelni. Így a bírságnak a felperes esetében kiszámított alapösszege 60 937 500 euróra emelkedett (a megtámadott határozat (351)–(354) preambulumbekezdése).

27 Harmadszor a Bizottság megvizsgálta súlyosító vagy enyhítő körülmények esetleges fennállását. A felperest illetően a Bizottság – két olyan korábbi határozat fennállására figyelemmel, amelynek a felperes volt a címzettje – megállapította, hogy ez utóbbi visszaesőként ugyanolyan típusú jogsértést követett el, és úgy határozott, hogy bírságának alapösszegét 50%-kal növeli (a megtámadott határozat (355)–(369) preambulumbekezdése). Ezenkívül a Bizottság elutasította a felperes által felhozott enyhítő körülményeket. Következésképpen a bírságának összegét 91 406 250 euróban állapították meg, amely nem haladta meg a forgalmának az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdésében megállapított 10%-os felső határát (a megtámadott határozat (372)–(398) preambulumbekezdése).

28 Végül a Bizottság az engedékenységi közleményt alkalmazta, emlékeztetve arra, hogy elutasította a felperesnek az említett közlemény alapján benyújtott kérelmét. Ami az e címen kérelmet benyújtó többi vállalkozást illeti, a Bizottság egyrészről teljes bírságmentességet nyújtott a Degussának, másrészről pedig csökkentette az Atofina és a Lucite bírságának összegét.

29 A felperes kérelmének elutasítására figyelemmel a vele szemben kiszabott bírság végső összegét tehát 91 406 250 euróban állapították meg.

Az eljárás és a felek kérelmei

30 A Törvényszék Hivatalához 2006. augusztus 17-én benyújtott keresetlevelével a felperes előterjesztette a jelen keresetet.

31 Az írásbeli szakasz 2007. április 11-én lezárult.

32 Az előadó bíró jelentése alapján a Törvényszék (harmadik tanács) 2011. szeptember 15-én úgy határozott, hogy megnyitja a szóbeli szakaszt, és pervezető intézkedések keretében felkérte a feleket bizonyos kérdések megválaszolására. A felek e kérésnek az előírt határidőn belül eleget tettek.

33 A Törvényszék a 2011. november 8-i tárgyaláson meghallgatta a felek szóbeli előadásait és a feltett kérdéseire adott válaszaikat. A tárgyaláson a felperes a szóbeli előadásának alátámasztása érdekében átadott a Bizottságnak és a Törvényszéknek bizonyos dokumentumokat. A Bizottság e dokumentumok egyikének benyújtásával szemben kifogást hozott fel, és a Törvényszék úgy határozott, hogy azt nem csatolja az ügy irataihoz. A többi dokumentumot az ügy irataihoz csatolták, mivel a Bizottság ezekkel kapcsolatban semmilyen kifogást nem hozott fel.

34 Ezenkívül a tárgyaláson a Törvényszék felkérte a Bizottságot két olyan dokumentum benyújtására, amelyekre az a szóbeli előadásában hivatkozott. Miután a Bizottság e kérésnek az előírt határidőn belül eleget tett, a Törvényszék felkérte a felperest, hogy nyújtsa be az említett dokumentumokkal kapcsolatos esetleges észrevételeit. A felperes ezen észrevételeket az előírt határidőn belül benyújtotta.

35 A szóbeli szakasz 2011. december 15-én lezárult.

36 A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

– semmisítse meg a megtámadott határozat 2. cikkének c) pontját;

– másodlagosan a vele szemben kiszabott bírság összegének csökkentése érdekében módosítsa a megtámadott határozat 2. cikkének c) pontját;

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

37 A Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:

– utasítsa el a keresetet mint megalapozatlant;

– a felperest kötelezze a költségek viselésére.

A jogkérdésről

38 A keresetlevélben a felperes a keresetének alátámasztására öt jogalapra hivatkozott. Az első jogalap a PMMA-fröccsöntőkeverékeket illetően a jogsértés bizonyítékainak elégtelenségén alapul. A második jogalap a bírság „alapösszegére” vonatkozó indokolás hiányán alapul. A harmadik jogalap azon alapul, hogy a Bizottság megsértette arra vonatkozó kötelezettségét, hogy az „alapösszeget” megossza a felperes és a Lucite között. A negyedik jogalap a bírság kiindulási összege elrettentés címén való növelésének nem megfelelő jellegén alapul. Az ötödik jogalap azon alapul, hogy a Bizottság igazolatlanul tagadta meg a bírság összegének a vele folytatott együttműködés címén való csökkentését. Ezenkívül a tárgyaláson a felperes felhozott egy hatodik, az eljárás túlzott időtartamára alapított jogalapot.

A PMMA-fröccsöntőkeverékeket illetően a felperes jogsértésben való részvételére vonatkozó bizonyítékok elégtelenségére alapított, első jogalapról

39 Az első jogalap keretében a felperes azt állítja, hogy a megtámadott határozatban említett termékek egyikét, azaz a PMMA-fröccsöntőkeverékeket illetően nem bizonyított a jogsértésben való részvétele.

40 Amint a keresetlevélben megfogalmazott kérelmekből egyértelműen kitűnik (lásd a fenti 36. pontot), és amint a felperes a Törvényszék írásbeli kérdésére adott válaszában is megerősítette, a jelen jogalap keretében megfogalmazott érvek ellenére a felperes nem kéri a megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítését annyiban, amennyiben az megállapítja a kérdéses jogsértésért való felelősségét. A jelen jogalapra ellenben a megtámadott határozat 2. cikkében kiszabott bírság összegének csökkentésére irányuló kérelmének alátámasztása érdekében hivatkozik. A felperes ugyanis úgy véli, hogy azon tényt, hogy valamely vállalkozás nem vett részt a kartell valamennyi alkotóelemében, figyelembe kell venni a jogsértés súlyának értékelésekor és a bírság összegének meghatározásakor. Véleménye szerint a bírság összegét tehát csökkenteni kell úgy, hogy az tükrözze a PMMA-fröccsöntőkeverékeknek a három érintett termék teljes értékében, illetve forgalmában képviselt arányát (a felperes szerint 44, illetve 36%).

41 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a megtámadott határozat 1. cikke megállapítja a felperes felelősségét „a metakrilátok ágazatában megállapodások és összehangolt magatartások összességében való részvételért”. Az említett határozat indokolásának, és különösen (2) és (222)–(225) preambulumbekezdésének fényében értelmezve (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-201/04. sz., Microsoft kontra Bizottság ügyben 2007. szeptember 17-én hozott ítéletének [EBHT 2007., II-3601. o.] 1258. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot) e rendelkezés megállapítja a felperes azért való felelősségét, hogy a PMMA-fröccsöntőkeverékeket, a PMMA-lemezeket és a PMMA-szanitereket illetően az érintett időszakban egységes és folyamatos jogsértésben vett részt.

42 A felperessel szemben kiszabott bírság összegét e jogsértés súlya alapján határozták meg. Közelebbről a megtámadott határozat (333) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy a felperes bírsága kiindulási összegének meghatározása keretében a Bizottság azt a forgalmat vette figyelembe, amelyet a kartellben való részvétele által érintett PMMA-termékek, tehát a Bizottság szerint valamennyi fent említett termék értékesítésével ért el.

43 Meg kell tehát állapítani, hogy még akkor is, ha a felperes nem kéri a megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítését (lásd a fenti 40. pontot), a jelen jogalap – amennyiben megalapozott – a bírsága összegének, pontosabban kiindulási összegének a csökkentését eredményezi. Ugyanis, amint arra a felperes emlékeztet, azon tényt, hogy valamely vállalkozás nem vett részt a kartell valamennyi alkotóelemében, figyelembe kell venni a jogsértés súlyának értékelésekor és adott esetben a bírság összegének meghatározásakor (a Bíróság C-49/92. P. sz., Bizottság kontra Anic Partecipazioni ügyben 1999. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 1999., I-4125. o.] 90. pontja, valamint C-204/00. P., C-205/00. P., C-211/00. P., C-213/00. P., C-217/00. P. és C-219/00. P. sz., Aalborg Portland és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2004. január 7-én hozott ítéletének [EBHT 2004., I-123. o.] 86. pontja). Az ítélkezési gyakorlat szerint ezen értékelést a bírság egyéniesített kiindulási összege megállapításának szakaszában kell elvégezni (a Törvényszék T-18/05. sz., IMI és társai kontra Bizottság ügyben 2010. május 19-én hozott ítéletének [EBHT 2010., II-1769. o.] 164. pontja).

44 Keresetének alátámasztására a felperes lényegében úgy érvel, hogy a PMMA-fröccsöntőkeverékeket illetően azon időszak vonatkozásában, amikor ő az ICI Acrylics tulajdonosa volt, a Bizottság kizárólag egyetlen olyan vállalkozás alá nem támasztott nyilatkozataira támaszkodott, amely mentesség, illetve a bírság összegének csökkentése iránti kérelmet nyújtott be, és arra a tényre, hogy találkozókra került sor. A felperes szerint ezen elemek nem tesznek eleget az ítélkezési gyakorlat által előírt „bizonyítási követelménynek”.

45 Véleménye szerint kizárólag a megtámadott határozat (124) preambulumbekezdésében említett, 1999. október 26-án tartott találkozóra vonatkozó bizonyítékok tehetnek adott esetben eleget az említett „követelménynek”, mivel a Bizottság két, az engedékenységi közlemény alapján kérelmet benyújtó vállalkozásra, valamint az említett találkozóval egy időből származó dokumentumra támaszkodik. Előadja azonban, hogy vele szemben nem lehet e találkozóra hivatkozni, anélkül hogy ne sértenék meg a védelemhez való jogát. A kifogásközlésben ugyanis, amely a felperesnek betudott jogsértés végének

időpontjaként 1999. szeptember 30-át állapította meg (lásd a megtámadott határozat (291) pontját), a Bizottság e találkozóra a jogsértés egy másik résztvevőjével, azaz a Lucite-tal szemben hivatkozott. Következésképpen a felperesnek nem volt lehetősége arra, hogy az e találkozóval kapcsolatos állításokkal és bizonyítékokkal szemben megfelelően védekezhessen.

46 Hangsúlyozni kell, hogy a felperes a védelemhez való jogának megsértésére vonatkozó fent említett érvet kizárólag azért hozta fel, mert szerinte az általa elkövetett jogsértés súlyának értékelésekor vele szemben nem lehet az 1999. október 26-i találkozóra és az azzal kapcsolatos bizonyítékokra hivatkozni. Közelebbről a felperes a védelemhez való jogának állítólagos megsértése miatt nem kéri a megtámadott határozat megsemmisítését annyiban, amennyiben őt illetően az a kifogásközlésben megállapított jogsértésnél hosszabb időtartamú jogsértést állapít meg.

47 Ki kell tehát emelni, hogy a felperes védelemhez való joga megsértésének esetleges megállapítása semmilyen következménnyel nem járhat a jelen jogvita kimenetelére, ha bebizonyosodik, hogy a Bizottság által összegyűjtött bizonyítékok – még az 1999. október 26-i találkozótól eltekintve is – elegendőek voltak annak bizonyításához, hogy a felperes részt vett a jogsértésnek a PMMA-fröccsöntőkeverékekre vonatkozó ágában.

48 E körülmények között pergazdaságossági okokból a jelen jogalapot a fent említett találkozó figyelembevétele nélkül célszerű megvizsgálni.

49 E tekintetben ki kell emelni, hogy a megtámadott határozat szerint a szóban forgó egységes és folyamatos jogsértés „egy sor olyan, megállapodásnak vagy összehangolt magatartásnak minősíthető cselekményből [állt], amelyek a három érintett termékre terjedtek ki, és bizonyos, a verseny korlátozását célzó magatartás folyamatos tanúsítását fedték fel” (a megtámadott határozat (222) preambulumbekezdése). A három érintett termékre vonatkozó versenyellenes megállapodásoknak a megtámadott határozat (223) preambulumbekezdésében felsorolt közös jellemzőire figyelemmel a Bizottság úgy vélte, hogy „noha [e három termék] különböző jellemzőkkel bír, és különböző termékpiacokhoz tartozónak tekinthető, elegendő összefüggés áll fenn ahhoz, hogy megállapíthassa, hogy [az említett termékek] gyártói olyan közös tervhez csatlakoztak, amely meghatározta piaci fellépésük irányát, és korlátozta üzleti magatartásukat”. A Bizottság szerint „[a] jogsértés közös tervbe illeszkedő és egyetlen gazdasági célt követő, azaz az EGT-ben a három PMMA-termék árai rendes alakulásának elkerülését célzó magatartások összességében állt” (a megtámadott határozat (224) preambulumbekezdése).

50 A megtámadott határozat (223) preambulumbekezdésében említett „közös jellemzők” között a Bizottság különösen a következőket vette figyelembe:

– „ugyanazon vállalkozásokból, [azaz] az Atofinából, az ICI-ből (később Lucite) és a Degussából álló kemény mag”;

– azon tény, hogy e három fő európai gyártó „teljesen integrált gyártó” volt, és „nagyon ügyeltek az e termékek mindegyike vonatkozásában kötött versenyellenes megállapodások hatásaira, [így] a kizárólag e termékek egyike vonatkozásában létrehozott kartell automatikusan befolyásolta a többi termék költségeinek szerkezetét és/vagy árát”;

– azon tény, hogy „a találkozókat és kapcsolatfelvételeket néha a három PMMA-termék közül legalább kettőnek szentelték”, és ezen összefüggés kitűnik „számos olyan találkozóból, amely mind a PMMA-fröccsöntőkeverékekre, mind pedig a PMMA-lemezekre is vonatkozott”;

– azon tény, hogy „a versenyellenes megállapodásokban részt vevő vállalkozások néhány képviselője a vizsgálat által érintett több termékért is felelős volt, tehát tudott, illetve tudnia kellett [ezen,] több termékre kiterjedő [megállapodások] fennállásáról”. Ezzel összefüggésben a Bizottság megemlítette

különösen „[D.-t], a Global Monomers és az EAME alelnökét az ICI Acrylicson belül, aki jelen volt „[a PMMA-fröccsöntőkeverékeknek és a PMMA-lemezeknek] szentelt találkozókon is”, amelyek közül több találkozót a felperesnek betudható jogsértés időszakában tartottak;

– azon tény, hogy a kartell a három érintett termék esetében ugyanolyan mechanizmusok alapján működött.

51 Konkrétan az érintett időszakban a PMMA-fröccsöntőkeverékekre vonatkozó összejátszást illetően a felek között nem vitatott, hogy az 1999. október 26-i találkozó kivételével (lásd a fenti 48. pontot) a Bizottság megállapításai tizennégy, 1997. január 23. és 1999 nyara között tartott találkozón alapulnak (lásd a megtámadott határozat (110)–(123) preambulumbekezdését). Egyébiránt nem vitatott, hogy a felperes jelenlétét e találkozók közül csak tíz esetében állítják, a megtámadott határozat (112), (114), (117) és (121) preambulumbekezdésében említett négy találkozót illetően tehát nem.

52 Meg kell tehát vizsgálni, hogy a Bizottság által összegyűjtött bizonyítékok elegendőek voltak-e annak bizonyításához, hogy a felperes a jogsértés ezen ágában részt vett.

53 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság kötelezettsége olyan bizonyítékokat előterjeszteni, amelyek jogilag megkövetelt módon bizonyítják az EK 81. cikk (1) bekezdése értelmében vett jogsértést megvalósító tények fennállását (a Bíróság C-185/95. P. sz., Baustahlgewebe kontra Bizottság ügyben 1998. december 17-én hozott ítéletének [EBHT 1998., I-8417. o.] 58. pontja). A Bizottságnak pontos és egybevágó bizonyítékokat kell nyújtania a jogsértés elkövetésére vonatkozó szilárd meggyőződésének alátámasztásául (lásd a Törvényszék T-62/98. sz., Volkswagen kontra Bizottság ügyben 2000. július 6-án hozott ítéletének [EBHT 2000., II-2707. o.] 43. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot; a Törvényszék T-54/03. sz., Lafarge kontra Bizottság ügyben 2008. július 8-án hozott ítéletének [az EBHT-ban nem tették közzé] 55. pontját).

54 Mindazonáltal nem szükséges a Bizottság által előterjesztett minden egyes bizonyítéknak eleget tennie e feltételeknek a jogsértés összes elemét tekintve. Elegendő, ha az intézmény által felhozott bizonyítékok a maguk teljességében értékelve megfelelnek e követelménynek (lásd a Törvényszék T-67/00., T-68/00., T-71/00. és T-78/00. sz., JFE Engineering és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2004. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 2004., II-2501. o.] 180. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

55 A Bizottság által a határozatban valamely vállalkozás által az EK 81. cikk (1) bekezdése megsértésének bizonyítására hivatkozott ténykörülményeket nem elszigetelten, hanem összességükben kell értékelni (lásd a Törvényszék T-53/03. sz., BPB kontra Bizottság ügyben 2008. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 2008., II-1333. o.] 185. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

56 Azt a tényt is figyelembe kell venni, hogy a versenyellenes tevékenységek titkosan folynak, ennélfogva az esetek nagy részében a versenyellenes magatartás vagy megállapodás létezését bizonyos egybeesésekből és jelekből kell kikövetkeztetni, amelyek együtt figyelembe véve, más összefüggő magyarázat hiányában a versenyszabályok megsértésének bizonyítékául szolgálhatnak (a Bíróság fenti 43. pontban hivatkozott Aalborg Portland és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítéletének 55–57. pontja).

57 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint továbbá az érintett vállalkozás kartellben való részvételének kellő bizonyításához elegendő, ha a Bizottság bizonyítja, hogy az említett vállalkozás részt vett olyan találkozókon, amelyek során versenyellenes megállapodásokat kötöttek anélkül, hogy a vállalkozás ezt nyilvánvalóan ellenezte volna. Amennyiben az ilyen találkozókon való részvétel bizonyított, e vállalkozás feladata olyan bizonyítékok bemutatása, amelyek alapján megállapítható, hogy az említett találkozásokon való részvétele minden versenyellenes szándékot nélkülözött, és bizonyítania kell, hogy ő tájékoztatta a versenytársait arról, hogy az e találkozókon való részvételi szándéka eltér az övékétől (a Bíróság C-199/92. P. sz., Hüls kontra Bizottság ügyben 1999. július 8-án hozott ítéletének

[EBHT 1999., I-4287. o.] 155. pontja, a fenti 43. pontban hivatkozott Bizottság kontra Anic Partecipazioni ügyben hozott ítélet 96. pontja, valamint a fenti 43. pontban hivatkozott Aalborg Portland és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 81. pontja).

58 A felperes azon érveit illetően, amelyek az engedékenységi közlemény alapján benyújtott kérelmek keretében tett nyilatkozatok értékével kapcsolatosak, emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az európai uniós jog egyetlen rendelkezése vagy általános elve sem tiltja, hogy a Bizottság valamely vállalkozással szemben más, eljárás alá vont vállalkozások nyilatkozataira támaszkodjon (a Törvényszék T-305/94-T-307/94., T-313/94-T-316/94., T-318/94., T-325/94., T-328/94., T-329/94. és T-335/94. sz., Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1999. április 20-án hozott ítéletének [EBHT 1999., II-931. o.] 512. pontja). Az engedékenységi közlemény keretében tett nyilatkozatok bizonyító ereje tehát pusztán e tény alapján nem vonható kétségbe (a fenti 53. pontban hivatkozott Lafarge kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 57. és 58. pontja).

59 A jogellenes kartell fő résztvevői által önkéntesen szolgáltatott bizonyítékokkal kapcsolatos bizonyos fenntartás érthető, mivel e résztvevők kicsinyíthetik a jogsértésben való közreműködésük jelentőségét, a többiekét pedig nagyíthatják. Ugyanakkor az engedékenységi közleményben előírt eljárás belső logikájára figyelemmel az a tény, hogy valaki a bírság összegének csökkentése érdekében el kívánja érni e közlemény alkalmazását, nem jelent szükségszerűen indítékot arra, hogy a kifogásolt kartell többi résztvevőjére vonatkozóan elferdített bizonyítékokat terjesszen elő. A Bizottság félrevezetésére irányuló bármilyen szándék ugyanis megkérdőjelezi a vállalkozás együttműködésének őszinteségét és teljességét, következésképpen az engedékenységi közlemény teljes kedvezményéből való részesülés lehetősége kerül veszélybe (a Törvényszék T-120/04. sz., Peróxidos Orgánicos kontra Bizottság ügyben 2006. november 16-án hozott ítéletének [EBHT 2006., II-4441. o.] 70. pontja és a fenti 53. pontban hivatkozott Lafarge kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 58. pontja).

60 Meg kell állapítani különösen, hogy ha egy személy beismeri jogsértés elkövetését, és így a kérdéses dokumentumokból közvetlenül kikövetkeztethető tényeken túli körülményeket vall be, ez – az ennek ellenkezőjére utaló különleges körülmények hiányában – eleve azt jelzi, hogy e személy elhatározta az igazság feltárását. Így a nyilatkozattevő érdekei ellen irányuló nyilatkozatokat főszabály szerint különösen megbízható bizonyítéknak kell tekinteni (a Törvényszék fenti 54. pontban hivatkozott JFE Engineering és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítéletének 211. és 212. pontja, T-109/02., T-118/02., T-122/02., T-125/02., T-126/02., T-128/02., T-129/02., T-132/02. és T-136/02. sz., Bolloré és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2007. április 26-án hozott ítéletének [EBHT 2007., II-947. o.] 166. pontja, és a fenti 53. pontban hivatkozott Lafarge kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 59. pontja).

61 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint azonban egyetlen, kartellben való részvétellel vádolt vállalkozás vallomása, amelynek pontosságát több más, hasonlóan megvádolt vállalkozás vitatja, nem tekinthető az utóbbiak által elkövetett jogsértés megfelelő bizonyítékának, ha más bizonyíték azt nem támasztja alá (a Törvényszék fenti 54. pontban hivatkozott JFE Engineering és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítéletének 219. pontja, T-38/02. sz., Groupe Danone kontra Bizottság ügyben 2005. október 25-én hozott ítéletének [EBHT 2005., II-4407. o.] 285. pontja és a fenti 53. pontban hivatkozott Lafarge kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 293. pontja).

62 Az engedékenységi közlemény alapján kérelmet benyújtó vállalkozások nyilatkozatai bizonyító erejének vizsgálatakor a Törvényszék különösen az ezen nyilatkozatok relevanciáját alátámasztó egybevágó bizonyítékok jelentőségét veszi figyelembe (lásd ebben az értelemben a fenti 54. pontban hivatkozott JFE Engineering és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 220. pontját, és a fenti 59. pontban hivatkozott Peróxidos Orgánicos kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 70. pontját), valamint az arra utaló bizonyítékok hiányát, hogy a vállalkozások a jogsértésben való közreműködésük jelentőségét kicsinyíteni, a többi vállalkozását pedig nagyítani igyekeztek (lásd ebben az értelemben a fenti 53. pontban hivatkozott Lafarge kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 62. és 295. pontját).

63 A bírósági felülvizsgálat terjedelmével kapcsolatban a jelen ügyben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint, amikor az EK 81. cikk (1) bekezdését alkalmazó határozat megsemmisítése iránti keresetet nyújtanak be, a Törvényszék köteles általában teljes körűen megvizsgálni azt, hogy az EK 81. cikk (1) bekezdése alkalmazásának feltételei fennállnak-e, vagy sem (lásd a Törvényszék T-41/96. sz., Bayer kontra Bizottság ügyben 2000. október 26-án hozott ítéletének [EBHT 2000., II-3383. o.] 62. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

64 Ezenkívül a bíróságban felmerülő bármely kételynek annak a vállalkozásnak a javát kell szolgálnia, amely a jogsértést megállapító határozat címzettje, az ártatlanság vélelmének megfelelően, amely az uniós jog általános elveként többek között irányadó a vállalkozásokra alkalmazandó versenyszabályok megsértésével kapcsolatos olyan eljárásokra, amelyek pénzbüntetés vagy kényszerítő bírság kiszabásához vezethetnek (a fenti 57. pontban hivatkozott Hüls kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 149. és 150. pontja).

65 Ezen általános megfontolások keretén belül kell megvizsgálni a Bizottság által a jelen ügyben összegyűjtött bizonyítékokat.

66 E tekintetben ki kell emelni, hogy ami a fenti 51. pontban említett tíz találkozót illeti, a felperes nem vitatja sem azt, hogy a versenytársak között megtartották azokat, sem pedig azt, hogy azokon jelen volt, és nem állítja, hogy nyilvánosan elhatárolódott volna azok tartalmától. Következésképpen a felperes felelősségének megállapítása érdekében elegendő megvizsgálni, hogy a Bizottság jogilag megkövetelt módon bizonyította-e, hogy a PMMA-fröccsöntőkeverékeket illetően e találkozóknak nyilvánvalóan versenyellenes célja volt (lásd a fenti 57. pontban említett ítélkezési gyakorlatot).

67 Meg kell állapítani, hogy az említett találkozók leírása elsősorban a bírságmentességben részesülő Degussa nyilatkozatain alapul. Márpedig ez utóbbi a PMMA-fröccsöntőkeverékeket illetően nyilvánvalóan versenyellenes tartalmat tulajdonít azoknak (lásd a (110), (111), (113), (115), (116), (118)–(120) és (123) preambulumbekezdést), amit a felperes nem vitat.

68 A felperes viszont egyrészről azt állítja, hogy e nyilatkozatok önmagukban nem minősülnek a jogsértés elegendő bizonyítékának, másrészről pedig, hogy azokat nem támasztják alá más bizonyítékok.

69 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy – amint a fenti 58–60. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatból kitűnik – az engedékenységi politika keretében tett nyilatkozatok jelentős szerepet játszanak. Ezek a vállalkozások nevében tett nyilatkozatok nem elhanyagolható bizonyító erővel rendelkeznek, mivel jelentős jogi és gazdasági kockázattal járnak (lásd továbbá a Törvényszék T-385/06. sz., Aalberts Industries és társai kontra Bizottság ügyben 2011. március 24-én hozott ítéletének [EBHT 2011., II-1223. o.] 47. pontját). A fenti 59. és 61. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatból ugyanakkor az is következik, hogy a megvádolt vállalkozások által az engedékenységi közlemény alapján benyújtott kérelmek keretében tett nyilatkozatokat óvatosan kell értékelni, és ha azokat vitatják, megerősítés nélkül főszabály szerint nem lehet elegendő bizonyítéknak tekinteni.

70 A felperes állításával ellentétben azonban a Degussa azon nyilatkozatait, amelyek az érintett időszakban a PMMA-fröccsöntőkeverékekre vonatkozó versenyellenes megbeszélések fennállására vonatkoznak, más bizonyítékok kellően alátámasztják.

71 Először is hangsúlyozni kell azon tényt, hogy nem a Degussa volt a Bizottság egyetlen információforrása. Az 1999. május 11-i találkozó leírása ugyanis (a megtámadott határozat (122) preambulumbekezdése) a Lucite nyilatkozatán alapul. Még akkor is, ha a Degussa, amely e találkozón nem volt jelen, azt nem említette a saját nyilatkozatában, a Lucite nyilatkozata mégis alátámasztja a Degussa azon állítását, miszerint az érintett időszakban a PMMA-fröccsöntőkeverékeket illetően kartell állt fenn, és a felperes abban részt vett.

72 Másodszor ki kell emelni, hogy e találkozók nagy részét illetően a Bizottság olyan bizonyítékokat gyűjtött össze (úgymint naptári bejegyzések, költségfeljegyzések), amelyek tanúsítják a találkozó megtartását, illetve az érintett személyek azon való jelenlétét. Még akkor is, ha – amint a felperes

jogosan állítja – kizárólag azon tény, hogy a versenytársak között találkozót tartottak, nem elegendő a találkozó versenyellenes jellegének bizonyításához, mindazonáltal meg kell állapítani, hogy olyan bizonyítékokról van szó, amelyek bizonyos mértékben alátámasztják a Degussa nyilatkozatait.

73 Harmadszor a Lucite az engedékenységi közlemény alapján benyújtott 2003. július 11-i kérelmében olyan nyilatkozatokat tett, amelyek általánosan megerősítik a helyszíni vizsgálatot elrendelő határozatban kifogásolt kartell fennállását, ideértve a PMMA-fröccsöntőkeverékeket is, és a felperes abban való részvételét.

74 Kétségtelen, hogy általános állításokról van szó, mindazonáltal azok a Degussa állításainak irányába mutatnak. Egyébiránt emlékeztetni kell arra, hogy a jogsértés tárgyát képező eszközöket, ideértve a dokumentumokat és a személyzetet is, a felperesről a Lucite-ra ruházták, így a Lucite által a felperes jogsértésben való részvételével kapcsolatban tett nyilatkozatok különösen relevánsak.

75 Negyedszer az Atofina az engedékenységi közlemény alapján benyújtott kérelmében elismerte, hogy legalább 1997. január 23-tól részt vett a kartellben, ideértve a PMMA-fröccsöntőkeverékeket is. Egyébként pedig az Atofina vállalkozást alkotó társaságok (egyrészről az Arkema, az Altuglas és az Altumax, másrészről pedig a Total és az Elf Aquitaine) a megtámadott határozat ellen (a T-206/06., illetve T-217/06. sz. ügyben) benyújtott keresetük keretében nem vitatták e kartell fennállását.

76 Kétségtelen, hogy az Atofina 2003. június 10-i közlésében a PMMA-fröccsöntőkeverékeket illetően az első versenyellenes találkozó, amelyen az Atofina szerint az ICI Acrylics jelen volt, az 1999. október 26-i találkozó. Hangsúlyozni kell azonban, hogy e közlésben az Atofina egyértelműen állítja, hogy az 1998-tól 2001-ig terjedő időszakban a PMMA-fröccsöntőkeverékeket illetően versenyellenes kapcsolatok álltak fenn. Következésképpen e nyilatkozat ebben az értelemben alátámasztja a Degussa nyilatkozatait is.

77 Ötödször hangsúlyozni kell, hogy a megtámadott határozat szerint a tíz vizsgált találkozóból legalább hét egyszerre vonatkozott a PMMA-fröccsöntőkeverékekre és a PMMA-lemezekre (lásd a megtámadott határozat (110), (111), (115), (116) és (118)–(120) preambulumbekezdését), és a felperes e második terméket illetően nem vitatja e találkozók versenyellenes jellegét. Olyan elemről van szó, amely e versenyellenes találkozók leírását illetően megerősíti a Degussa nyilatkozatainak hitelességét is.

78 Hatodszor a fenti 77. pontban említett találkozók közül néhányon, ideértve az 1997. január 23-i találkozót is, amelyet a jogsértés kezdő időpontjaként állapítottak meg, részt vett D., aki az ICI Acrylicson belül magas tisztséget töltött be, és egyszerre volt felelős a PMMA-fröccsöntőkeverékekért és a PMMA-lemezekért. Mivel a felperes e második terméket illetően nem vitatja e találkozók versenyellenes jellegét, sem a Bizottság azon értékelését, miszerint az érintett vállalkozások „nagyon ügyeltek az e termékek mindegyike vonatkozásában kötött versenyellenes megállapodások hatásaira” (lásd a megtámadott határozat (223) preambulumbekezdését és a fenti 50. pont második francia bekezdését), ez arra utaló jel, hogy e találkozók a PMMA-fröccsöntőkeverékekre is kiterjedtek.

79 Ezen elemekre tekintettel meg kell állapítani, hogy azok összességükben véve olyan kellően egybevágó bizonyítékok csoportjának minősülnek, amelyek alátámasztják a Degussa arra vonatkozó nyilatkozatait, hogy az érintett időszakban a PMMA-fröccsöntőkeverékeket illetően kartell állt fenn, és a felperes abban részt vett.

80 A felperes által a Degussa nyilatkozatainak relevanciáját illetően felhozott érvek e következtetést nem érintik.

81 A felperes állításával ellentétben ugyanis a Degussa nyilatkozatait nem lehet figyelmen kívül hagyni pusztán azon oknál fogva, hogy mentesség iránti kérelemben a vállalkozás tanácsadói által tett nyilatkozatokról van szó (lásd különösen a fenti 59. és 60. pontot). Ezenkívül, még akkor is, ha a megtámadott határozatban a Bizottságnak valóban el kellett állnia bizonyos, a Degussa nyilatkozataira

alapított kifogásoktól (úgymint különösen a MMA-ra, a PMMA-k gyártásához használt nyersanyagra vonatkozó összes kifogástól), ugyanakkor állításai összességükben megalapozottnak bizonyultak, amint az a fentiekből kitűnik. Ennek bizonyítéka különösen az, hogy három másik vállalkozás, azaz a felperes, az Atofina és a Lucite a Degussa által hivatkozott kartellt illetően nyújtották be kérelmeiket az engedékenységi közlemény alapján. Egyébiránt, a jelen jogalap keretében a felperes kivételével, e vállalkozások egyike sem vitatta a megtámadott határozat ellen benyújtott keresete keretében a jogsértés fennállását (T-206/06., T-217/06. és T-216/06. sz. ügyek). Közelebbről maga a felperes közvetve megerősítette a Degussa mentesség iránti kérelmének relevanciáját, mivel a PMMA-lemezeket és a PMMA-szanitereket illetően elismerte a kartellben való részvételét.

82 Mivel a Degussa nyilatkozatai kellően alá vannak támasztva, érvelésével ellentétben a felperes azon állítása, miszerint a jogsértésnek a PMMA-fröccsöntőkeverékekre vonatkozó ágát nem lehetett volna figyelembe venni a bírság összegének meghatározása érdekében az általa elkövetett jogsértés súlyának értékelésekor, nem fogadható el.

83 Végezetül ki kell továbbá emelni, hogy a felperes tévesen állítja lényegében azt, hogy a kérdéses jogsértés olyan egységes és folyamatos jogsértésnek való minősítése, amely mindhárom PMMA-termékre, köztük a fröccsöntőkeverékekre is kiterjedt (lásd a fenti 49. pontot), a jelen jogalap vizsgálata keretében nem bírhat jelentőséggel.

84 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint az EK 81. cikk (1) bekezdésének megsértése nemcsak elszigetelt cselekmény eredménye lehet, hanem cselekmények sorozata, vagy akár folyamatos magatartás eredménye is. Ez az értelmezés nem vitatható azon az alapon, hogy a cselekmények sorozata vagy a folytatólagos magatartás egy vagy több eleme önmagában is az említett rendelkezés megsértésének minősülhet (lásd ebben az értelemben a fenti 43. pontban hivatkozott Bizottság kontra Anic Partecipazioni ügyben hozott ítélet 81. pontját). Amennyiben a különböző cselekmények – azonos, a közös piacon belüli versenyt torzító céljuk alapján – „átfogó terv” keretébe illeszkednek, a Bizottság az e cselekmények miatti felelősséget jogszerűen róhatja fel az összességében figyelembe vett jogsértésben való részvétel alapján (lásd a fenti 43. pontban hivatkozott Aalborg Portland és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 258. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot), még akkor is, ha bizonyított, hogy az érintett vállalkozás közvetlenül csak a jogsértés egy vagy több alkotóelemében vett részt (lásd a Törvényszék T-101/05. és T-111/05. sz., BASF és UCB kontra Bizottság egyesített ügyekben 2007. december 12-én hozott ítéletének [EBHT 2007., II-4949. o.] 161. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

85 A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint annak megállapítása érdekében, hogy valamely vállalkozás részt vett-e ilyen egységes megállapodásban, a Bizottságnak bizonyítania kell, hogy az említett vállalkozás saját magatartásával hozzá kívánt járulni a valamennyi résztvevő által követett közös célokhoz, és tudomása volt a más vállalkozások által azonos célok elérése végett tervezett vagy ténylegesen megvalósított magatartásról, illetve azt, hogy e magatartást ésszerűen előre láthatta, és kész volt ennek kockázatát elfogadni (a fenti 43. pontban hivatkozott Bizottság kontra Anic Partecipazioni ügyben hozott ítélet 87. pontja, valamint a fenti 43. pontban hivatkozott Aalborg Portland és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 83. pontja).

86 E körülmények között ahhoz, hogy a Bizottság megállapítsa a felperesnek az egységes jogsértés egészéért való felelősségét, és következésképpen megállapítása a bírság összegét, elegendő lett volna az, hogy bizonyítsa, a felperes tudott, vagy neki tudnia kellett arról, hogy a PMMA-lemezeket és a PMMA-szanitereket érintő kartellben való részvétellel egy három PMMA-terméket érintő átfogó kartellbe kapcsolódik be (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-28/99. sz., Sigma Tecnologie kontra Bizottság ügyben 2002. március 20-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-1845. o.] 45. pontját, és a fenti 60. pontban hivatkozott Bolloré és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 209. pontját).

87 Márpedig a fent vizsgált elemek e célból messzemenően elegendőek.

88 Közelebbről emlékeztetni kell arra, hogy az, hogy az érintett időszakban a PMMA-fröccsöntőkeverékeket illetően versenyellenes kapcsolatok álltak fenn, három vállalkozás, azaz a Degussa, a Lucite és az Atofina nyilatkozataiból is kitűnik.

89 Egyébiránt a felperes nem vitatja, hogy felelős az ugyanezen időszakban a PMMA-lemezeket és a PMMA-szanitereket illetően elkövetett jogsértésért. Éppúgy nem vitatja az egységes jogsértés mint olyan fennállását sem. Közelebbről néhány, a válaszban foglalt töredékes érvtől eltekintve a felperes még csak nem is próbálja meg megkérdőjelezni azon, a fenti 49. és 50. pontban hivatkozott indokokat, amelyek alapján a Bizottság megállapította az egységes jogsértés fennállását.

90 Így a felperes nem kérdőjelezi meg különösen a Bizottság azon megállapításait, amelyek szerint a versenyellenes találkozókon jelen lévő képviselője (amely találkozók a felperes szerint más termékekre korlátozódtak) a vizsgálat által érintett több termékért is felelős volt, „tehát tudott, illetve tudnia kellett” ezen, több termékre kiterjedő megállapodások fennállásáról. Éppúgy nem vitatja a Bizottság azon állítását, miszerint „teljesen integrált” gyártó volt, és „nagyon ügyelt[…] az e termékek mindegyike vonatkozásában kötött versenyellenes megállapodások hatásaira” (lásd a fenti 50. pont második és negyedik francia bekezdését).

91 Márpedig, még ha feltételezzük is, hogy a Bizottság által összegyűjtött bizonyítékok nem voltak elegendők annak bizonyításához, hogy a felperes közvetlenül részt vett a kartellnek a PMMA-fröccsöntőkeverékekre vonatkozó ágában, messzemenően elegendők legalábbis annak bizonyításához, hogy az érintett időszakban e terméket illetően versenyellenes kapcsolatok álltak fenn, és hogy az egységes jogsértés az említett termékre is kiterjedt. Ez kitűnik különösen három vállalkozás, azaz a Degussa, a Lucite és az Atofina egybehangzó nyilatkozataiból.

92 E megfontolások elegendők legalábbis annak bizonyításához, hogy a felperes tudott, vagy neki tudnia kellett arról, hogy a PMMA-lemezeket és a PMMA-szanitereket érintő kartellben való részvétellel egy három PMMA-terméket érintő átfogó kartellbe kapcsolódik be.

93 Márpedig ebben az esetben a bírság összegének meghatározása érdekében a jogsértés súlyának értékelésekor figyelembe lehetett venni az egységes jogsértés egészéért való felelősségét, így a bírság csökkentése iránti kérelmet ez alapján el kell utasítani.

94 Végül a fentiek összességéből kitűnik, hogy az 1999. október 26-i találkozót illetően a felperes védelemhez való jogának állítólagos megsértése semmilyen gyakorlati következménnyel nem jár a jelen jogalap értékelése keretében, és a felperes e kérdéssel kapcsolatos kifogását tehát mint hatástalant el kell utasítani.

95 Ennélfogva az első jogalapot el kell utasítani annyiban, amennyiben az egyrészről a megtámadott határozat 2. cikkének megsemmisítése iránti kérelem, másrészről pedig a bírság összegének a Törvényszék korlátlan felülvizsgálati jogkörében való csökkentése iránti kérelem alátámasztására irányul.

A bírság „alapösszegét” illetően a megtámadott határozat indokolásának hiányára alapított, második jogalapról

96 A felperes azt kifogásolja, hogy a Bizottság nem adott magyarázatot a bírságnak a megtámadott határozat (336) preambulumbekezdésében megállapított kiindulási összege (32,5 millió euró) kiszámításának módjairól, és így megakadályozta őt, valamint a Törvényszéket abban, hogy a bírság összege meghatározásának „legfontosabb tényezőjét” illetően megvizsgálja a megtámadott határozatot. A Bizottság ugyanis megelégedett azon okok bemutatásával, amelyek miatt a jogsértést különösen súlyosnak minősítette, és a vállalkozásokat viszonylagos méretük alapján három kategóriába sorolta. Nem fejtette ki azonban, hogyan jutott az e kategóriák mindegyikéhez rendelt összegekhez, sem azt,

hogy a felperes esetében megállapított összeg miért haladja meg jelentősen az iránymutatásban a különösen súlyos jogsértésekre megállapított 20 millió eurós küszöböt. Így a Bizottság megsértette az EK 253. cikk értelmében őt terhelő indokolási kötelezettséget.

97 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdése értelmében kiszabott bírság összegének kiszámítását illetően a Bizottság teljesíti azon alapvető alaki követelményeket, amelyek az indokolási kötelezettségben nyilvánulnak meg, ha határozatában megjelöli azon mérlegelési tényezőket, amelyek lehetővé tették számára a jogsértés súlyának és időtartamának meghatározását (lásd analógia útján a Bíróság C-248/98. P. sz., KNP BT kontra Bizottság ügyben 2000. november 16-án hozott ítéletének [EBHT 2000., I-9641. o.] 42. pontját, C-291/98. P. sz., Sarrió kontra Bizottság ügyben 2000. november 16-án hozott ítéletének [EBHT 2000., I-9991. o.] 73. pontját, valamint C-238/99. P., C-244/99. P., C-245/99. P., C-247/99. P., C-250/99. P–C-252/99. P. és C-254/99. P. sz., Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2002. október 15-én hozott ítéletének [EBHT 2002., I-8375. o.] 463. pontját).

98 A jelen ügyben a felperes maga is elismeri, hogy a megtámadott határozatban a Bizottság egyrészről megjelölte azon okokat, amelyek miatt a jogsértést különösen súlyosnak minősítette, másrészről pedig azon okokat, amelyek miatt úgy határozott, hogy az érintett vállalkozásokat három kategóriába sorolja, és különbséget tesz a bírságnak az egyes kategóriákhoz rendelt kiindulási összegei között.

99 Egyébiránt a megtámadott határozat (319)–(336) preambulumbekezdésének vizsgálata lehetővé teszi annak megállapítását, hogy a Bizottság e tekintetben valóban elegendő indokolást adott. Közelebbről a megtámadott határozatból egyértelműen kitűnik, hogy a kiindulási összeg különösen a jogsértés jellegén alapul, amely a megtámadott határozat 4.2. pontjában kifejtett fő jellemzők figyelembevételével került megállapításra (lásd a megtámadott határozat (320) preambulumbekezdését), továbbá az érintett földrajzi piac méretén, azaz az EGT területén (lásd a megtámadott határozat (330) preambulumbekezdését), és az érintett vállalkozásokkal szemben annak érdekében alkalmazott eltérő bánásmódon alapul, hogy figyelembe vegyék azon tényleges gazdasági képességüket, hogy a versenyben jelentős kárt okozzanak, amely képességet a kérdéses kartellben való részvétellel érintett PMMA-termékek értékesítésével elért forgalmak alapján értékelték (lásd a megtámadott határozat (332)–(334) preambulumbekezdését). Ez utóbbival összefüggésben a Bizottság megemlítette a PMMA-termékek egész piacának 2000-ben és 2002-ben forgalomban és értékben kifejezett méretét is (lásd a megtámadott határozat (333) preambulumbekezdését). E körülmények között a felperes azon állítása, miszerint a Bizottság nem fejtette ki, hogy a felperesnek betudott jogsértés súlya miért igazolja ilyen kiindulási összeg megállapítását, ténybeli alapot nélkülöz.

100 Amennyiben a felperes a hozzá hasonlóan a második kategóriába sorolt vállalkozásokhoz rendelt 32,5 millió eurót kitevő összegre vonatkozó konkrét igazolás hiányát kifogásolja, elegendő emlékeztetni arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az indokolási kötelezettség követelményei nem kötelezik arra a Bizottságot, hogy határozatában megjelölje a bírságok kiszámításának módjára vonatkozó számszerű adatokat (a fenti 97. pontban hivatkozott Sarrió kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 80. pontja, és a fenti 97. pontban hivatkozott Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 464. pontja). Ebből következik, hogy a Bizottság az EK 253. cikk alapján nem volt köteles igazolni azt sem, hogy a bírságnak a felperes esetében megállapított kiindulási összegét miért 32,5 millió euró összegben állapította meg (lásd továbbá ebben az értelemben a fenti 41. pontban hivatkozott Microsoft kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 1361. pontját).

101 Ami a felperes azon érvét illeti, miszerint lényegében a fenti 100. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat a bírság kiindulási összegének mértékére figyelemmel a jelen ügyben nem alkalmazható, elegendő kiemelni, hogy az említett ítélkezési gyakorlat olyan ügyben is alkalmazást nyert, amelyben a Bizottság a jelen ügybenitől jóval nagyobb kiindulási összeget állapított meg (a fenti 41. pontban hivatkozott Microsoft kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 1361. pontja), Ugyanúgy a felperes azon állítása, miszerint a bírságának kiindulási összege „jelentősen” meghaladja a különösen súlyos

jogsértésekre megállapított 20 millió eurós küszöböt, nem változtat a fenti 100. pontban foglalt értékelésen. Végezetül emlékeztetni kell arra, hogy az említett küszöb csupán az iránymutatásban e jogsértésekre előírt minimumösszeget jelent, mivel kimondja, hogy a „valószínű bírság” „20 millió [euró] felett” van.

102 Ennélfogva a második jogalapot el kell utasítani annyiban, amennyiben az a megtámadott határozat 2. cikkének megsemmisítése iránti kérelem alátámasztására irányul. Egyébiránt az említett jogalap keretében előadott elemek nem teszik lehetővé annak igazolását sem, hogy a Törvényszék a bírság összegét korlátlan felülvizsgálati jogkörében csökkentse.

Az arra alapított harmadik jogalapról, hogy a Bizottság megsértette arra vonatkozó kötelezettségét, hogy az „alapösszeget” a felperes és a Lucite között megossza

103 A felperes hangsúlyozza, hogy ő maga és a Lucite a jogsértés tárgyát képező ugyanazon eszközök összességének egymás utáni tulajdonosaként egymást követően vettek részt a feltételezett kartellben, tehát hozzájárultak a jogsértés „egységes súlyához”. Következésképpen a felperes szerint az ezen „egységes súlynak” megfelelő bírságösszeget meg kellett volna osztani közöttük annak elkerülése érdekében, hogy kétszer vegyék figyelembe, hogy az „egyes vállalkozások jogsértő magatartása milyen tényleges hatást gyakorol a versenyre”, amely az iránymutatás szerint a jogsértés súlyának meghatározásakor releváns tényezőt jelent. Márpedig a bírság összegét úgy számították ki, mintha a felperes és a Lucite is egyidejűleg külön-külön hatást gyakorolt volna a versenyre. E számítási módszer – egységes jogsértés miatt kiszabott – jelentősen magasabb összegű bírságot eredményezett, csupán azért, mert a vállalkozás tulajdonost váltott, nem pedig bármilyen további, a versenyben bekövetkezett kár vagy bármilyen, a felperes által elkövetett hiba miatt. Így a Bizottság megsértette az egyenlő bánásmód és az arányosság elvét.

104 E tekintetben mindenekelőtt el kell utasítani a Bizottság azon érvelését, miszerint a jelen jogalap elfogadhatatlan. E jogalapot ugyanis a fenti 36. pontban említett kérelmek alátámasztására hozták fel, és amennyiben megalapozottnak bizonyul, a felperessel szemben kiszabott bírság összegének csökkentéséhez vezet. Így a Bizottság állításával ellentétben a felperes a saját bírságának összegét, nem pedig harmadik személlyel szemben kiszabott bírság összegét vitatja.

105 Ezt követően ki kell emelni, hogy noha a jelen jogalap címe a bírság „alapösszegére” hivatkozik, a felperes beadványaiból egyértelműen kitűnik, hogy az csak a „bírság súlyelemére”, azaz pontosabban a bírságnak a megtámadott határozat (336) preambulumbekezdésében megállapított 32,5 millió eurós kiindulási összegére vonatkozik. Egyebekben a felperes a jelen jogalap keretében nem vitatja a Bizottságnak a fenti 25. és 26. pontban bemutatott értékeléseit.

106 Meg kell tehát vizsgálni, hogy – amint a felperes állítja – a Bizottság köteles volt-e a bírság e kiindulási összegét a felperes és a Lucite között megosztani.

107 Emlékeztetni kell arra, hogy a megtámadott határozat szerint a felperes és a Lucite ugyanazon eszközökkel, az ICI Acrylics eszközeivel vett részt a jogsértésben, amely utóbbi jogalanyt 1999. november 2-án, azaz a jogsértés időszakának közepe táján az első vállalkozásról átruházták a másodikra. Ezen időpont jelentette egyébiránt a felperes és a Lucite felelősségének „meghatározása” tekintetében releváns időpontot (lásd a fenti 21. pontot). Ezenkívül az e két vállalkozással szemben alkalmazott eltérő bánásmód keretében a Bizottság ugyanazon, a Lucite által 2000-ben elért forgalmat vette figyelembe. Ennek alapján a bírságaik kiindulási összegét mindkettejük esetében 32,5 millió euróban állapította meg (lásd a megtámadott határozat (334) és (336) preambulumbekezdését).

108 E körülmények között ésszerűen feltételezhető, hogy ha az ICI Acrylics nem váltott volna tulajdonost, a bírság összegének kiszámításához alkalmazott ugyanazon módszer alapján a Bizottság a bírság vonatkozásában egyetlen, 32,5 millió eurót kitevő kiindulási összeget állapított volna meg, amelyet

ezen egyetlen tulajdonoshoz rendelt volna. Következésképpen a felperes állítása, miszerint az ICI Acrylics átruházása mint olyan befolyásolta a megtámadott határozatban kiszabott bírságok teljes összegét, megalapozottnak tűnik.

109 A felperes azon állítását azonban, miszerint a Bizottságnak másképpen kellett volna eljárnia, és a kiindulási összeget meg kellett volna osztania a két érintett vállalkozás között, el kell utasítani.

110 Először is ezen állítás lényegében azon az előfeltevésen alapul, hogy a jogsértés súlyának értékelése szigorúan „a versenyre gyakorolt hatástól” vagy az abban bekövetkezett „kártól” kell, hogy függjön, következésképpen a felperes és a Lucite mint az ICI Acrylics egymást követő tulajdonosai hozzájárultak a jogsértés „egységes súlyához”. E kérdésben a felperes az iránymutatás szövegére támaszkodik, miszerint a jogsértés súlyának értékelésekor figyelembe kell venni, hogy „az egyes vállalkozások jogsértő magatartása […] milyen tényleges hatást gyakorol a versenyre”.

111 Ezen előfeltevés azonban téves.

112 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis valamely versenyellenes magatartás hatása a bírság megfelelő összege értékelésének önmagában nem meghatározó kritériuma (a Bíróság C-194/99. P. sz., Thyssen Stahl kontra Bizottság ügyben 2003. október 2-án hozott ítéletének [EBHT 2003., I-10821. o.] 118. pontja, és C-534/07. P. sz., Prym és Prym Consumer kontra Bizottság ügyben 2009. szeptember 3-án hozott ítéletének [EBHT 2009., I-7415. o.] 96. pontja). A jogsértések súlyát számos tényező alapján kell meghatározni, mint például az ügy sajátos körülményei, az ügy háttere és a bírságok elrettentő hatása (lásd a Bíróság C-189/02. P., C-202/02. P., C-205/02. P–C-208/02. P. és C-213/02. P. sz., Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2005. június 28-án hozott ítéletének [EBHT 2005., I-5425. o.] 241. és 242. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot), és például a szándékosságból eredő tényezők nagyobb jelentőséggel bírhatnak, mint a jogsértés hatásaival kapcsolatos tényezők, főleg, amikor lényegét tekintve súlyos jogsértésekről van szó (lásd a fent hivatkozott Thyssen Stahl kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 118. pontját, valamint a fent hivatkozott Prym és Prym Consumer kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 96. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

113 Ezenkívül a felperes hiányosan értelmezi az iránymutatást. Annak 1. A. pontja szerint ugyanis „[a] jogsértés súlyosságának megállapításánál figyelembe kell venni a jogsértés jellegét, a piacra gyakorolt tényleges hatását, ha ez a hatás mérhető, valamint az érintett földrajzi piac méretét”. E kritériumok alapján „[a] jogsértéseket […] a következő három kategóriába kell majd sorolni: enyhe jogsértés, súlyos jogsértés és különösen súlyos jogsértés”. A különösen súlyos jogsértéseket illetően az iránymutatás kifejti különösen, hogy „rendszerint az olyan horizontális korlátozások tartoznak majd ide, mint az árkartell”, és hogy a valószínű kiindulási összeg „20 millió [euró] felett” van. Ezenkívül az iránymutatás kimondja, hogy „[e]zeken a kategóriákon belül […] a bírság javasolt mértéke lehetővé fogja tenni a vállalkozások differenciált kezelését az elkövetett jogsértés jellege szerint”.

114 Az iránymutatás tehát egyértelműen a jogsértés jellegére mint a bírság kiindulási összegének megállapítása keretében a jogsértés súlyának értékelésekor meghatározó elemre helyezi a hangsúlyt (lásd továbbá ebben az értelemben a Törvényszék T-73/04. sz., Carbone-Lorraine kontra Bizottság ügyben 2008. október 8-án hozott ítéletének [EBHT 2008., II-2661. o.] 91. pontját). A jogsértés tényleges hatását illetően az iránymutatás „a piacra gyakorolt tényleges hatás” kritériumát említi, amely a jogsértés egészére, nem pedig az egyes vállalkozások magatartásának hatásaira vonatkozik (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-554/08. P. sz., Carbone-Lorraine kontra Bizottság ügyben 2009. november 12-én hozott ítéletének [az EBHT-ban nem tették közzé] 21. és 24. pontját), kifejtve, hogy e hatást csak akkor veszik figyelembe, ha az mérhető.

115 Egyébiránt a megtámadott határozatban a Bizottság úgy vélte, hogy a vitatott jogsértés által „az EGT piacára gyakorolt tényleges hatás nem mérhető”, tehát azt állította, hogy a bírság összegének meghatározása keretében nem támaszkodott „konkrétan [a jogsértés piacra gyakorolt] konkrét

hatására” (a megtámadott határozat (321) preambulumbekezdése). Tehát a jogsértés jellegének értékelése alapján – amelyet a jogsértésnek a megtámadott határozat 4.2. pontjában kifejtett fő jellemzőire (lásd a megtámadott határozat (320) preambulumbekezdését) és az érintett földrajzi piac méretére (lásd a megtámadott határozat (330) preambulumbekezdését) tekintettel végzett el – állapította meg, hogy a jelen ügyben különösen súlyos jogsértésről van szó.

116 E megközelítés, amelyet egyébiránt a felperes nem vitat, megfelel az állandó ítélkezési gyakorlatnak, amely szerint a horizontális árkartelleket, illetve a piac megosztására irányuló horizontális kartelleket önmagukban a jellegüknél fogva különösen súlyos jogsértéseknek lehet minősíteni, anélkül hogy a Bizottság köteles lenne bizonyítani különösen a jogsértés piacra gyakorolt tényleges hatását (a Bíróság fenti 112. pontban hivatkozott Prym és Prym Consumer kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 75. pontja, és C-125/07. P., C-133/07. P., C-135/07. P. és C-137/07. P. sz., Erste Group Bank és társai kontra Bizottság ügyesített ügyekben 2009. szeptember 24-én hozott ítéletének [EBHT 2009., I-8681. o.] 103. pontja).

117 Ami a felperes által hivatkozott azon kritériumot illeti, hogy „az „egyes vállalkozások jogsértő magatartása milyen tényleges hatást gyakorol a versenyre”, e kritériumot megemlíti az iránymutatás 1. A. pontjának utolsó előtti bekezdése, amely kimondja, hogy „[a]mennyiben a jogsértésben több vállalkozás is érintett (ilyenek például a kartellek), néhány esetben szükségessé válhat a három kategórián belül meghatározott összegek súlyozása annak figyelembevétele érdekében, hogy az egyes vállalkozások jogsértő magatartása milyen súlyú, és ebből következően milyen tényleges hatást gyakorol a versenyre, különösen, ha az azonos típusú jogsértéseket elkövető vállalkozások mérete között jelentős különbség áll fenn”. Ennélfogva csak egy fakultatív kritériumról van szó, amely több vállalkozást magukban foglaló jogsértések esetén lehetővé teszi a bírság kiindulási összegének kiigazítását, nem pedig az említett összeg megállapításának döntő kritériumáról van szó. Egyébiránt e kritérium nem az adott jogsértésben részt vevő egyes vállalkozások magatartása versenyellenes hatásainak számszerűsítésére, hanem a bírság kiindulási összegének meghatározása érdekében azon objektív különbségek figyelembevételére vonatkozik, amelyek a vállalkozások között fennállhatnak, úgymint különösen a méretük közötti jelentős különbség.

118 Ebből következik, hogy még ha feltételezzük is, hogy az ICI Acrylics tulajdonosának megváltozása semmilyen további kárt nem okozott a versenyben, amint azt a felperes állítja, e körülmény nem teszi lehetővé annak megállapítását, hogy a felperes és a Lucite a jogsértés „egységes súlyához” járult hozzá, és a bírság kiindulási összegét tehát meg kellett volna osztani közöttük.

119 Másodszor a felperes azon állítása, hogy a bírság kiindulási összegét meg kellett volna osztani közte és a Lucite között, nem veszi figyelembe azon tényt, hogy az említett összeg alapjául szolgáló preambulumbekezdések (lásd a megtámadott határozat (319)–(336) preambulumbekezdését) rá teljes mértékben alkalmazandók.

120 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a megtámadott határozat szerint mind a felperes, mind pedig a Lucite elkövette az említett határozat 1. cikkében említett jogsértést. A felperes ugyanis nem vitatja az e jogsértésért való felelősségét (lásd a fenti 40. pontot). A felperes éppúgy nem vitatja a Bizottság azon érvelését, miszerint őt mint olyat „az [EK] 81. cikk értelmében vett vállalkozásnak” kellett tekinteni (a megtámadott határozat (288) preambulumbekezdése).

121 Ezenkívül a felperes nem vitatja sem a jogsértés súlyának a Bizottság által a megtámadott határozat (319)–(331) preambulumbekezdésében elvégzett értékelését, sem pedig a Bizottság azon értékelését, miszerint az eltérő bánásmód alkalmazásával összefüggésben a Lucite által 2000-ben a PMMA-termékek értékesítésével elért forgalom megfelelő jelzésértékű volt az ICI Acrylics érintett piacon fennálló méretét és gazdasági erejét illetően (a megtámadott határozat (334) preambulumbekezdése).

122 E körülmények között a felperes érvelése valójában a bírság kiindulási összegét illetően a megtámadott határozat többi címzettjéhez képest kedvezményes bánásmódot követel egyszerűen azon oknál fogva, hogy átruházta a jogsértés tárgyát képező eszközöket.

123 Márpedig az általa elkövetett jogsértés kizárólag ezen ténynél fogva nem lett kevésbé súlyos. A felperessel szemben így pontosan olyan alapösszegű bírságot szabtak ki, amelyet akkor róttak volna ki, ha – ahelyett, hogy az ICI Acrylicsot 1999. november 2-i hatállyal a Lucite-ra ruházta volna – ugyanezen a napon egyszerűen felhagyott volna a jogsértéssel.

124 Ebből következik, hogy állításával ellentétben – azon tény ellenére, hogy ugyanazon eszközökkel vett részt a kartellben, mint később a Lucite – a felperes olyan jogsértést követett el, amelynek súlya igazolta a Bizottság által vele szemben megállapított kiindulási összeget. Következésképpen a felperes azon állítása, miszerint e kiindulási összeget meg kellett volna osztani közte és a Lucite között, nem fogadható el.

125 A felperes többi érve nem változtat e megállapításon.

126 Először is a felperes úgy érvel, hogy a bírság „»időtényezőjének« megosztása” közte és a Lucite között nem elegendő. Az iránymutatás módszere szerint ugyanis a bírság „súlytényezője” az, amely döntő hatással van a bírság alapösszegére, mivel a kiindulási összeget a jogsértés minden egyes éve tekintetében csak 10%-kal növelik. Így a jogsértés időtartama és a bírság alapösszege közötti „lineáris kapcsolat” hiányában – még akkor is, ha az „időtényezőt” meg is „osztották” a felperes és a Lucite között – összevont alapösszegeik meghaladják azon alapösszeget, amelyet akkor számítottak volna ki, ha az ICI Acrylics tulajdonosa ugyanaz maradt volna.

127 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a felperes bírságának alapösszegét a jogsértésben való saját részvételének időtartama alapján határozták meg (lásd a fenti 26. pontot). Így, amint a Bizottság helyesen hangsúlyozza, a bírság „időtényezőjét” megfelelően „megosztották” a felperes és a Lucite között.

128 Kétségtelen, hogy – amint a felperes állítja – a felperes és a Lucite összevont alapösszegei meghaladják azon alapösszeget, amelyet akkor számítottak volna ki, ha az ICI Acrylics tulajdonosa ugyanaz maradt volna (lásd a fenti 108. pontot). Meg kell azonban állapítani, hogy az iránymutatásban előírt módszer alkalmazásának egyszerű következményéről van szó, amely iránymutatás a Bizottság által a bírságok megállapítása keretében követni kívánt politikát tükrözi. Márpedig figyelemmel az e tekintetben a Bizottság rendelkezésére álló mérlegelési mozgástérre (lásd ebben az értelemben a Bíróság 100/80-103/80. sz., Musique Diffusion française és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1983. június 7-én hozott ítéletének [EBHT 1983., 1825. o.] 105–109. pontját), a Bizottság megállapíthatott ilyen kapcsolatot a jogsértés súlyának és időtartamának kritériuma között.

129 Így azon tény, hogy a jogsértés súlyának kritériuma a jelen ügyben a bírság alapösszegének meghatározásakor nagyobb súllyal bírt, mint a jogsértés időtartamának kritériuma, nem teheti érvényessé a felperes azon állítását, miszerint a bírság „»súlyelemét« meg [kellett volna] osztani” közte és a Lucite között.

130 Végezetül a jogsértés időtartama és a bírság alapösszege közötti „lineáris kapcsolat” létrehozása, azaz a bírság kiindulási összegének megszorzása a vállalkozás jogsértésben való részvétele éveinek számával, a jelen ügyben a felperes kárára magasabb alapösszeghez vezetett volna, mint amelyet vele szemben kiszabtak.

131 Másodszor el kell utasítani a felperes azon érvelését, amely a Bizottságnak a kifogásközlésben tett azon állításán alapul, miszerint „ha az eszközöket megszerző vállalkozás továbbra is folytatja az [EK] 81. cikkbe és/vagy az EGT-Megállapodás 53. cikkébe ütköző jogsértést, a jogsértésért való felelősséget meg kell osztani a jogsértés tárgyát képező eszközök eladója és megszerzője között” (a kifogásközlés 347. pontja).

132 A felperes értelmezésével ellentétben ezen állítás semmilyen pontosítást nem tartalmaz azon kérdést illetően, hogy esetleg meg kell-e osztani a bírság „súlyelemét” közte és a Lucite között. Ahogyan a Bizottság által használt kifejezésekből és az állításnak a kifogásközlés 5.6. pontjában elfoglalt helyéből

egyértelműen következik, hogy az említett állítás egyszerűen a jogsértésért való felelősségnek a jogsértés tárgyát képező eszközök eladója és megszerzője közötti megosztására vonatkozik a kifogásközlés címzettjeinek meghatározásával összefüggésben. Ugyanezen megállapítás érvényes az egyik lábjegyzetben foglalt, az EGT-Szerződés 85. cikkének alkalmazására vonatkozó eljárásban (IV/31.865, PVC) 1988. december 21-én hozott 89/190/EGK bizottsági határozat (HL 1989. L 74., 1. o.) (43) preambulumbekezdésére való hivatkozásra is. Egyébiránt emlékeztetni kell arra, hogy a megtámadott határozatban a Bizottság megosztotta a jogsértésért való felelősséget a felperes és a Lucite között (lásd a fenti 21. pontot).

133 Harmadszor a felperes úgy érvel, hogy a Bizottság a korábbi határozathozatali gyakorlatában olyan módszert alkalmazott, amely abban állt, hogy megosztotta a bírság összegét azon időszakoknak megfelelően, amikor a jogsértést elkövető jogalany más tulajdonában volt.

134 E tekintetben elegendő emlékeztetni arra, hogy a Bizottság határozathozatali gyakorlata nem biztosít jogi keretet a versenyügyekben kiszabott bírságok összegének meghatározásához, mivel a Bizottság e területen széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik, amelynek gyakorlása során nem kötik őt az általa korábban végzett mérlegelések (lásd a fenti 112. pontban hivatkozott Prym és Prym Consumer kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 98. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

135 Mindenesetre a felperes nem kérdőjelezi meg a Bizottság azon érvét, miszerint a jelen ügytől eltérően az általa hivatkozott határozatokban jogi személyiséggel rendelkező leányvállalat átruházásáról volt szó. Márpedig a bírságok összegének meghatározásával összefüggésben alapvető ténybeli különbségről van szó, mivel az ICI Acrylics jogi személyisége hiányában vele szemben semmilyen bírságot nem lehetett volna kiszabni. Ennélfogva a felperes a jelen ügyben semmiképpen nem hivatkozhat eredményesen a Bizottság azon esetekre vonatkozó határozathozatali gyakorlatára, amikor valamely leányvállalatot a jogsértés időszakában átruháztak.

136 Végül meg kell jegyezni, hogy a jelen jogalap keretében a felperes megemlíti továbbá az arányosság és az egyenlő bánásmód elvének megsértését. E tekintetben azonban nem ad elő konkrét érveket, csak a fent elemzett, arra vonatkozó érveket, hogy a Bizottság állítólag köteles „megosztani a »súlyelemet«”, mivel ezen átruházásból kifolyólag a versenyt nem érte további kár. Következésképpen ezen érveket is el kell utasítani.

137 Ennélfogva a harmadik jogalapot el kell utasítani annyiban, amennyiben az a megtámadott határozat 2. cikkének megsemmisítése iránti kérelem alátámasztására irányul. Egyébiránt az említett jogalap keretében előadott elemek nem teszik lehetővé annak igazolását sem, hogy a Törvényszék a bírság összegét korlátlan felülvizsgálati jogkörében csökkentse.

A bírság kiindulási összege elrettentő hatás címén való növelésének nem megfelelő jellegére alapított, negyedik jogalapról

138 A jelen jogalap két részből áll. Az első rész keretében a felperes úgy érvel, hogy a bírság kiindulási összege elrettentő hatás címén való növelésének meghatározásakor a Bizottság figyelmen kívül hagyta a tényleges fizetőképességét. A második rész keretében a felperes másodlagosan előadja, hogy a Bizottság megsértette az arányosság és az egyenlő bánásmód elvét.

A jogalapnak a felperes tényleges fizetőképessége Bizottság általi figyelmen kívül hagyására alapított, első részéről

139 A felperes azt állítja, hogy a bírság kiindulási összegének a kellő elrettentő hatás címén való 50%-os növelése figyelmen kívül hagyja valós és tényleges fizetőképességét. Amint a vizsgálat során bizonyította, e növelést nem tükrözi megfelelően a forgalma, amelyre a Bizottság a növelés megállapításakor támaszkodott. Véleménye szerint a forgalom kritériuma valamely vállalkozás

gazdasági erejét illetően „jelzésértékűként”, illetve „becslésként” releváns, azonban nem elegendő akkor, amikor az érintett vállalkozás előterjeszt más, a gazdasági erejére vonatkozó bizonyítékokat. Következésképpen a kérdéses növelést el kell törölni.

140 E tekintetben legelőször is ki kell emelni, hogy a megtámadott határozat (337) preambulumbekezdésében a Bizottság kimondta, hogy a különösen súlyos jogsértések kategóriájában a kiszabható bírságok sávja lehetővé teszi továbbá „az egyes vállalkozások méretére és gazdasági erejére figyelemmel” a bírságok összegének olyan szinten való megállapítását, amely biztosítja, hogy azoknak kellő elrettentő hatása legyen. A felperes méretének és gazdasági erejének értékelésekor a Bizottság a 2005-ben, azaz a megtámadott határozat elfogadását megelőző utolsó évben elért világszintű forgalmát (8,49 milliárd euró) vette figyelembe, és úgy határozott, hogy a bírságára 1,5-ös szorzótényezőt alkalmaz (lásd a megtámadott határozat (349) és (350) preambulumbekezdését).

141 Ezzel összefüggésben a felperes azon érveire válaszolva, hogy a gazdasági erejének értékelésekor a forgalmát vették figyelembe, a Bizottság kimondta, hogy a forgalom kritériuma valamely vállalkozás gazdasági erejét illetően ésszerű és hasznos jelzésértéket jelent, és a jelen ügyben ugyanolyan módon e kritériumot alkalmazta valamennyi érintett vállalkozásra (a megtámadott határozat (347) preambulumbekezdése).

142 Ezt követően az elrettentés fogalmát illetően emlékeztetni kell arra, hogy az elrettentés az egyik olyan tényező, amelyet a bírság összegének kiszámításakor figyelembe kell venni. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis az EK 81. cikk megsértése miatt az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdése alapján kiszabott bírság célja az érintett vállalkozások jogellenes cselekményeinek szankcionálása, valamint a kérdéses vállalkozások, csakúgy mint más gazdasági szereplők elrettentése attól, hogy a jövőben megszegjék az uniós versenyjog szabályait. Így a Bizottság a bírság összegének kiszámítása során figyelembe veheti többek között az érintett vállalkozás méretét és gazdasági erejét (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-289/04. P. sz., Showa Denko kontra Bizottság ügyben 2006. június 29-én hozott ítéletének [EBHT 2006., I-5859. o.] 16. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

143 A kérdéses vállalkozás méretének és összesített forrásainak annak érdekében való figyelembevétele, hogy a bírságnak kellő elrettentő hatást biztosítsanak, az említett vállalkozásra kifejteni kívánt hatásban áll, mivel a szankció különösen a vállalkozás fizetőképességére tekintettel nem lehet elhanyagolható (a Bíróság C-413/08. P. sz., Lafarge kontra Bizottság ügyben 2010. június 17-én hozott ítéletének [EBHT 2010., I-5361. o.] 104. pontja). Így különösen megállapításra került, hogy az elrettentési cél, amelyet a Bizottság a bírság összegének megállapításakor szem előtt tarthat, csakis akkor érhető el hatékonyan, ha a vállalkozás helyzetét a bírság kiszabásának napján veszi figyelembe (a Törvényszék T-279/02. sz., Degussa kontra Bizottság ügyben 2006. április 5-én hozott ítéletének [EBHT 2006., II-897. o.] 278. pontja).

144 A jelen ügyben a felperes nem vitatja, hogy a bírság összegének kiigazítása érdekében a Bizottság figyelembe veheti a vállalkozás méretét és gazdasági erejét. Vitatja azonban azt, hogy a saját méretének és gazdasági erejének értékelése során a forgalom kritériuma jelentőséggel bír.

145 E tekintetben ki kell emelni, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a vállalkozás teljes forgalma, még ha az hozzávetőleges és hiányos is, a vállalkozás méretét és gazdasági erejét illetően jelzésértékű (lásd a fenti 112. pontban hivatkozott Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 243. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). Ennélfogva már megállapításra került, hogy a Bizottság a bírság összegének olyan szinten való megállapítása érdekében, amely biztosítja, hogy annak kellő elrettentő jellege legyen, figyelembe veheti a kérdéses vállalkozás teljes forgalmát (a Bíróság fenti 142. pontban hivatkozott Showa Denko kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 15–18. pontja, és C-266/06. P. sz., Evonik Degussa kontra Bizottság és

Tanács ügyben 2008. május 22-én hozott ítéletének [az EBHT-ban nem tették közzé] 120. pontja; a Törvényszék T-220/00. sz., Cheil Jedang kontra Bizottság ügyben 2003. július 9-én hozott ítéletének [EBHT 2003., II-2473. o.] 96. pontja).

146 Így, noha az ítélkezési gyakorlat kifejezetten elismeri, hogy a vállalkozás teljes forgalma, még ha „hiányos” és „hozzávetőleges” is, a vállalkozás méretét és gazdasági erejét illetően „jelzésértékű”, ugyanakkor a bírság elrettentő hatás címén való növelésének meghatározásával összefüggésben megerősíti e kritérium alkalmazását. E megoldás vitathatatlan előnye, hogy lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy a bírságok összegének meghatározása keretében objektív kritériumhoz folyamodjon, és azt valamennyi érintett vállalkozásra megkülönböztetés nélkül alkalmazza.

147 Ebből következik, hogy azon állítás, miszerint a vállalkozás forgalma csak hiányosan, illetve hozzávetőlegesen tükrözi a vállalkozás gazdasági erejét, önmagában nem elegendő ahhoz, hogy a bírság összege elrettentő hatás címén való növelésének meghatározásával összefüggésben kizárja e kritérium relevanciáját.

148 Kétségtelen, hogy – amint a felperes lényegében állítja – nem szabad figyelmen kívül hagyni az említett növelés alkalmazásával követett célkitűzést, azaz a bírság oly módon történő kiigazítását, hogy az – különös tekintettel a kérdéses vállalkozás fizetőképességére – ne legyen elhanyagolható, vagy ellenkezőleg túlzó mértékű (lásd a fenti 143. pontot, valamint a Törvényszék fenti 143. pontban hivatkozott Degussa kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 283. pontját és T-410/03. sz., Hoechst kontra Bizottság ügyben 2008. június 18-án hozott ítéletének [EBHT 2008., II-881. o.] 379. pontját).

149 A felperes által előadott elemek azonban nem teszik lehetővé annak bizonyítását, hogy a Bizottság által figyelembe vett forgalma annyira tévesen tükrözte a fizetőképességét, hogy az említett célkitűzést a jelen ügyben figyelmen kívül hagyták.

150 Legelőször is ki kell emelni, hogy a felperes az általa előadott érvek és adatok alátámasztására semmilyen konkrét elemet nem szolgáltat, mivel a keresetlevél e kérdésben semmilyen dokumentumra nem hivatkozik.

151 Ezt követően meg kell állapítani, hogy a felperes a keresetlevélben csupán arra hivatkozik, hogy a nyugdíjak címén tartozása áll fenn, amely jelentősebb, mint azt a terjedelme alapján gondolni lehetne, valamint egy 1997-ben bekövetkezett megszerzés finanszírozásának betudható eladósodásra hivatkozik, anélkül azonban, hogy részletesen kifejtené, pontosan hogyan érinti e tartozások fennállása a Bizottság által figyelembe vett, 2005-ben elért forgalmának relevanciáját.

152 Márpedig meg kell jegyezni, hogy – amint a Bizottság helyesen jegyzi meg – több évre vonatkozó elemekről van szó, amelyek tehát nem feltétlenül megbízható jelzésértékűek a vállalkozásnak a megtámadott határozat elfogadásának időpontjában fennálló gazdasági erejét illetően, és amelyek végül is főszabály szerint elkerülhetetlen hatással vannak a vállalkozás forgalmára. Egyébiránt maga a felperes azt állítja a keresetlevélben, hogy a kérdéses eladósodás „hatással járt a tevékenységeire”. A felperes ugyanúgy nem kérdőjelezte meg a Bizottság azon érvét, amely szerint a kérdéses tartozások szükségszerűen kihatnak a forgalmára.

153 Ezen túlmenően hangsúlyozni kell, hogy a felperes nem fejti ki, hogy a forgalom kritériuma az általa előadott elemek miatt mennyiben nem tükrözi megfelelően a fizetőképességét. Csupán azt kéri, hogy egyszerűen töröljék el a Bizottság által alkalmazott növelést. Meg kell azonban állapítani, hogy ez a felperest ugyanabba a helyzetbe hozná, mint a Barlót és a Lucite-ot, amelyek esetében elrettentő hatás címén semmilyen növelés nem került alkalmazásra. Márpedig e két vállalkozás forgalma 2005-ben a felperes forgalmának körülbelül 4, illetve 13%-át tette ki (lásd a megtámadott határozat (36) és (46) preambulumbekezdését). Meggyőző bizonyítékok hiányában azon állítás, miszerint a felperes forgalma a fizetőképességét illetően ennyire megtévesztő, nem fogadható el.

154 Ebből következik, hogy a felperes nem cáfolta meg a Bizottság azon érvelését, miszerint a forgalma „a gazdasági erejét illetően ésszerű és hasznos jelzésértéket" jelent (a megtámadott határozat (347) preambulumbekezdése). Következésképpen a felperes állításával ellentétben a Bizottság a megfelelő növelés meghatározásakor alapul vehette az említett forgalmat (lásd különösen a fenti 146. és 147. pontot).

155 Egyébiránt, amennyiben a felperes azt állítja, hogy a Bizottság elmulasztotta megvizsgálni a közigazgatási eljárásban a fizetőképességét illetően szolgáltatott bizonyítékokat, ezen érvet is el kell utasítani. Egyrészről a felperes részéről tett olyan egyszerű állításról van szó, amelyet semmilyen konkrét elem, mint például a Bizottság által figyelmen kívül hagyott bizonyítékokra való utalás nem támaszt alá. Másrészről mindenesetre a megtámadott határozatból kitűnik, hogy a Bizottság megvizsgálta a felperes azon érveit, amelyek szerint a forgalma alapján túlbecsülték a fizetőképességét, megállapítva, hogy a forgalom a gazdasági erejét illetően ésszerű és hasznos jelzésértéket jelent (a megtámadott határozat (343) és (347) preambulumbekezdése). Noha a Bizottság nem válaszolt részletesen a felperes összes érvére, önmagában e körülmény alapján nem lehet azt állítani, hogy ezen érveket nem vizsgálták meg.

156 Végül a felperes továbbá azt állítja, hogy a jelen ügyben annál is inkább alá kellett volna támasztani a növelés szükségességét, mivel – amint bizonyította – nem ő foglalkoztatta a jogsértés egyetlen igazi elkövetőjét sem, és azok egyike sem töltött be nála felelős tisztséget, továbbá igazgatóságának egyetlen tagja sem könnyítette meg a jogsértés elkövetését, és a bírság összege már igen magas volt.

157 E tekintetben elegendő emlékeztetni arra, hogy a megtámadott határozat (337)–(350) preambulumbekezdésében a Bizottság a jogsértés súlyának értékelésével összefüggésben növelte a bírság kiindulási összegét annak biztosítása érdekében, hogy a bírságnak „az egyes vállalkozások méretére és gazdasági erejére figyelemmel kellő elrettentő hatása" legyen (a megtámadott határozat (337) preambulumbekezdése). A bírság összege kiszámításának e szakasza abból ered, hogy a kiindulási összeget ki kell igazítani oly módon, hogy a vállalkozás összesített forrásaira és a bírság megfizetéséhez szükséges pénzeszközök mozgósítására való képességére figyelemmel a bírságnak kellő elrettentő jellege legyen. Következésképpen a felperes azon állításai, amelyek szerint nem ő foglalkoztatta a jogsértés egyetlen igazi elkövetőjét sem, és azok egyike sem töltött be nála felelős tisztséget, továbbá igazgatóságának egyetlen tagja sem könnyítette meg a jogsértés elkövetését, ezzel összefüggésben nem relevánsak, tehát hatástalanok.

158 Meg kell tehát állapítani, hogy a jogalap első részének keretében előadott érvek nem kérdőjelezik meg a megtámadott határozat (349) és (350) preambulumbekezdésében a felperes esetében alkalmazott növelést.

159 Ennélfogva a jogalap első részét el kell utasítani annyiban, amennyiben az a megtámadott határozat 2. cikkének megsemmisítése iránti kérelem alátámasztására irányul.

A jogalapnak az arányosság és az egyenlő bánásmód elvének megsértésére alapított, második részéről

160 A felperes előadja, hogy – még ha feltételezzük is, hogy a Bizottság jogosan alkalmazhatott kizárólag a forgalomra alapított, elrettentést célzó növelést – a megtámadott határozat címzettjeit méltányosan és arányosan kellett volna kezelnie. Márpedig a felperes esetében alkalmazott növelés arányosan nagyobb, mint az Atofináé, ennélfogva sérti az arányosság és az egyenlő bánásmód elvét.

161 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy – amint a felperes kiemeli – a Bizottság által a felperes esetében figyelembe vett forgalom (8,49 milliárd euró) valóban a tizenhatod részét teszi ki az Atofináénak (143 milliárd euró), míg a felperes bírságára alkalmazott növelés (50%) csak egynegyed része az Atofináénak (200%).

162 Ezen észrevétel azonban a felperes által hivatkozott elveket illetően nem elegendő a felperes esetében alkalmazott növelés mértékének megkérdőjelezéséhez.

163 Először is ezen, valamely más vállalkozásnak fenntartott eltérő bánásmód önmagában nem jelenti azt, hogy a felperes esetében alkalmazott növelés nem arányos a követett célkitűzéssel, amely a megtámadott határozat (337) preambulumbekezdése szerint abban áll, hogy a felperes méretére és gazdasági erejére figyelemmel a bírságának összege olyan szinten kerüljön megállapításra, amely biztosítja, hogy annak kellő elrettentő hatása legyen. Márpedig a jogalap jelen része keretében a felperes e tekintetben nem hoz fel érveket.

164 Mindenesetre a felperes érve annyiban, amennyiben az Atofina helyzetére összpontosít, megalapozottsága esetén azt eredményezné, hogy a felperes esetében alkalmazott növelés csupán 12,5%-os lenne (az Atofina esetében alkalmazott 200%-os növelés csupán tizenhatod részét kitevő növelés). Márpedig a 2005-ben elért forgalma által tükrözött méretére és gazdasági erejére figyelemmel e növelés nem lenne elegendő a követett célkitűzés eléréséhez.

165 Másodszor, még ha feltételezzük is, hogy e különbség az egyenlő bánásmód elve megsértésének tekinthető, abból nem következne szükségszerűen az, hogy a felperesnek joga van arra, hogy megkapja az alkalmazott növelés csökkentését.

166 E kérdést illetően a Bizottság helyesen emeli ki, hogy a felperes „fordítva” akarja alkalmazni a Törvényszék T-236/01., T-239/01., T-244/01–T-246/01., T-251/01, és T-252/01. sz., Tokai Carbon és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2004. április 29-én hozott ítéletének (EBHT 2004., II-1181. o.) 244–249. pontjában kialakított megoldást. Az ezen ítélet alapjául szolgáló ügyben a Showa Denko KK (a továbbiakban: SDK) vállalkozás forgalma kétszer nagyobb volt, mint a VAW Aluminium AG-é (a továbbiakban: VAW). Márpedig a Bizottság az SDK esetében hatszor nagyobb növelést alkalmazott (150%), mint a VAW esetében (25%). A Törvényszék ebben a helyzetben döntött úgy, hogy az SDK esetében alkalmazott növelést 50%-os növeléssel, tehát a VAW esetében alkalmazottól kétszer nagyobb növeléssel váltja fel.

167 Ez azonban nem jelenti azt, hogy a felpereshez hasonló vállalkozás a saját javára hivatkozhat az egyenlő bánásmód elvének abból eredő állítólagos megsértésére, hogy a valamely, nála nagyobb vállalkozás esetében alkalmazott növelés az e két vállalkozás közötti méretbeli különbségre tekintettel nem elég nagy.

168 Harmadszor és mindenesetre a felperes esetében alkalmazott növelés mértékének az egyenlő bánásmód és az arányosság elvét illetően való megalapozottságát adott esetben nem csupán az Atofina esetében alkalmazott növeléshez képest, hanem a többi érintett vállalkozás esetében alkalmazott növeléshez képest is meg kellene vizsgálni.

169 Közelebbről, ahogyan az ítélkezési gyakorlatból következik, a Törvényszék által a jogalap jelen részének vizsgálata keretében követett megoldás nem vezethet a kérdéses jogsértésben részt vevő vállalkozások közötti eltérő bánásmódhoz (lásd ebben az értelemben a Bíróság fenti 97. pontban hivatkozott Sarrió kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 97. pontját és C-407/04. P. sz., Dalmine kontra Bizottság ügyben 2007. január 25-én hozott ítéletének [EBHT 2007., I-829. o.] 152. pontját).

170 Márpedig a felperes a keresetlevélben e tekintetben nem ad elő érvet.

171 Végezetül emlékeztetni kell arra, hogy a megtámadott határozatban alkalmazott növelések növekvő sorrendben a következők voltak:

– a 310,85 millió eurós forgalmat elért Barlo esetében (a megtámadott határozat (46) preambulumbekezdése) semmilyen növelést nem alkalmaztak;

– a körülbelül 1,14 milliárd eurós forgalmat elért Lucite esetében (a megtámadott határozat (36) preambulumbekezdése) semmilyen növelést nem alkalmaztak;

– az 5,71 milliárd eurós forgalmat elért Total-csoport három társasága (az Arkema, az Altuglas és az Altumax) esetében (a megtámadott határozat (14) preambulumbekezdése) egy hipotetikus 25%-os növelést (1,25-ös szorzótényezőt) alkalmaztak az e három társaság által elkövetett visszaesés miatti növelés kiszámítása érdekében (lásd a megtámadott határozat 233. lábjegyzetét). Egyébiránt az e társaságok által a megtámadott határozat ellen benyújtott kereset elbírálásakor a Törvényszék a velük szemben kiszabott bírság összegét csökkentette úgy, hogy az elrettentő hatás címén alkalmazott 25%-os növelés alapján újraszámította annak teljes összegét (a Törvényszék T-217/06. sz., Arkema France és társai kontra Bizottság ügyben 2011. június 7-én hozott ítéletének [EBHT 2011., II-2593. o.] 339. és 340. pontja);

– a 2005-ben 8,49 milliárd eurós forgalmat elért felperes esetében 50%-os növelést (1,5-ös szorzótényezőt) alkalmaztak;

– a 11,75 milliárd eurós forgalmat elért Degussa esetében 75%-os növelést (1,75-ös szorzótényezőt) alkalmaztak;

– az Atofina (a Total-csoport öt társasága) esetében 200%-os növelést (3-as szorzótényezőt) alkalmaztak a Total SA 2005-ben elért 143,168 milliárd eurós forgalma alapján (a megtámadott határozat (349) és (350) preambulumbekezdése).

172 Így a megtámadott határozatból egyértelműen kitűnik, hogy az Atofina esete azon vállalkozás sajátos esete, amelynek a forgalma messze meghaladta az összes többi érintett vállalkozás forgalmát. A Bizottság által a többi vállalkozás tekintetében követett viszont megközelítés koherens volt, mivel a Bizottság 25, 50 és 75%-os növelést állapított meg az 5,71, 8,49, illetve 11,75 milliárd eurós forgalmat elért vállalkozások esetében.

173 Kétségtelen, hogy a Bizottság nem követte szigorúan a matematikai arányokat, és közelebbről a növelés mértékét illetően az Arkema és a felperes közötti különbség (százalékban kifejezve) nagyobb (+ 100%), mint a forgalmuk közötti különbség (+ 48%), miközben ezen eltérés a felperest és a Degussát illetően kisebb (+ 50% a növelést illetően és + 38% a forgalmat illetően).

174 Ez utóbbi megállapítás azonban nem elég a felperes által hivatkozott elvek megsértésének bizonyításához. Figyelemmel ugyanis az e területen a Bizottság rendelkezésére álló mérlegelési mozgástérre és a kérdéses növelések alkalmazásával követett elrettentési célra, az egyenlő bánásmód és az arányosság elvére hivatkozva nem lehet megkövetelni a Bizottságtól annak biztosítását, hogy az e növelések mértéke közötti különbségek szigorúan tükrözzenek minden, a forgalmukat illetően köztük tett különbségtételt (lásd továbbá ebben az értelemben analógia útján a fenti 145. pontban hivatkozott Evonik Degussa kontra Bizottság és Tanács ügyben hozott ítélet 122. pontját). Amint az ítélkezési gyakorlatból kitűnik, míg a forgalom releváns kritériumot jelent a bírság összegének olyan szinten való megállapítása keretében, amely biztosítja, hogy annak kellő elrettentő jellege legyen, a megfelelő bírság megállapítása mindazonáltal nem lehet szükségszerűen a forgalomra alapozott egyszerű aritmetikai számítás eredménye (lásd ebben az értelemben a fenti 128. pontban hivatkozott Musique Diffusion française és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 121. pontját és a fenti 145. pontban hivatkozott Evonik Degussa kontra Bizottság és Tanács ügyben hozott ítélet 120. pontját).

175 Ebből következik, hogy az azon vállalkozásokkal szemben alkalmazott bánásmód, amelyek a forgalmukra tekintettel a felperessel összehasonlíthatóbb helyzetben vannak, mint az Atofina, nem teszi lehetővé az egyenlő bánásmód és az arányosság elve megsértésének megállapítását. Ha viszont a felperes érvelése – annyiban, amennyiben kizárólag az Atofináéval arányos bánásmódot, azaz lényegében 12,5%-os növelést kér (lásd a fenti 164. pontot) – elfogadásra kerülne, az érintett vállalkozásokkal szembeni eltérő bánásmódot eredményezne.

176 Ezzel összefüggésben hangsúlyozni kell továbbá azon tényt, hogy a felperes különösen a Lucite esetét illetően hallgat. Márpedig emlékeztetni kell arra, hogy a felperes és a Lucite ugyanazon eszközökkel egymás követően követte el a jogsértést, és a Bizottság az esetükben a PMMA-termékeket illetően ugyanazon forgalom alapján ugyanolyan kiindulási összegű bírságot állapított meg. Ennélfogva, míg e két vállalkozás bírságainak összegét tehát ugyanolyan módon számították ki, a felperessel ellentétben azonban a Lucite esetében elrettentő hatás címén semmilyen növelést nem alkalmaztak. Mivel azonban a forgalma 7,5-ször kisebb volt, mint a felperesé, nem lehet azt állítani, hogy a felperes esetében alkalmazott 50%-os növelés sérti a hivatkozott elveket.

177 E körülmények között a jogalap második részét el kell utasítani annyiban, amennyiben az a megtámadott határozat 2. cikkének megsemmisítése iránti kérelem alátámasztására irányul.

178 Egyébiránt a fenti okok miatt a negyedik jogalap keretében a felperes által előadott elemek nem teszik lehetővé annak igazolását sem, hogy a Törvényszék a bírság összegét – a kiindulási összeg elrettentő hatás címén való növelése miatt – korlátlan felülvizsgálati jogkörében csökkentse. Ennélfogva e jogalapot teljes egészében el kell utasítani.

A bírság összegének a Bizottsággal való együttműködés címén való csökkentése indokolatlan megtagadására alapított, ötödik jogalapról

179 A jelen jogalap két részből áll. Az első rész keretében a felperes azt kifogásolja, hogy a Bizottság megtagadta a bírsága összegének az engedékenységi közlemény címén való csökkentését. A második rész keretében a felperes másodlagosan úgy érvel, hogy a Bizottságnak legalábbis el kellett volna ismernie az említett közlemény keretein kívüli együttműködésének értékét.

A jogalap arra vonatkozó első részéről, hogy megtagadták a bírság összegének az engedékenységi közlemény alapján való csökkentését

180 A jogalap e része lényegében két kifogáson alapul. Egyrészről a felperes azt kifogásolja, hogy a Bizottság tévesen állapította meg, hogy az általa szolgáltatott bizonyítékok semmilyen hozzáadott értékkel nem bírtak a vizsgálata során. Másrészről úgy érvel, hogy a Bizottság magatartása miatt nyújtotta be e bizonyítékokat a többi érintett vállalkozáshoz képest késedelmesen.

– Az engedékenységi közlemény alapján benyújtott kérelemben foglalt bizonyítékok hozzáadott értékének téves értékeléséről

181 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik a bírság kiszámításának módszerét tekintve, és e tekintetben lehetősége van számos elemet figyelembe venni, köztük az érintett vállalkozásoknak az ezen intézmény szervezeti egységei által folytatott vizsgálat során való együttműködését. E tekintetben a Bizottság széles mérlegelési mozgástérrel rendelkezik egy adott vállalkozás együttműködése minőségének és hasznosságának megítélésére vonatkozóan, különösen a többi vállalkozás közreműködéséhez viszonyítva (a Bíróság C-328/05. P. sz., SGL Carbon kontra Bizottság ügyben 2007. május 10-én hozott ítéletének [EBHT 2007., I-3921. o.] 81. és 88. pontja).

182 Ahhoz, hogy igazolt legyen a bírság összegének az engedékenységi közlemény alapján való csökkentése, az átadott információknak valódi együttműködést kell jelenteniük a vállalkozás részéről, mivel a bírság összege csökkentésének az a célja, hogy megjutalmazza a vállalkozást a közigazgatási eljárás során nyújtott közreműködésért, amely lehetővé tette a Bizottság számára, hogy kisebb nehézség árán állapítsa meg a jogsértést (lásd ebben az értelemben a fenti 116. pontban hivatkozott Erste Group Bank és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 305. pontját). Így a vállalkozásnak a magatartásával elő kell segítenie a Bizottság feladatát, amely az uniós versenyszabályok megsértésének megállapításából és megtorlásából áll (lásd a fenti 54. pontban hivatkozott JFE Engineering és társai kontra Bizottság

egyesített ügyekben hozott ítélet 499. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot), és valódi együttműködési szándékról kell tanúbizonyságot tennie (a fenti 112. pontban hivatkozott Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 395. és 396. pontja).

183 A csökkentés létjogosultságára tekintettel a Bizottság nem vonatkoztathat el a szolgáltatott információ hasznosságától, amely szükségszerűen a már a Bizottság birtokában lévő bizonyítékoktól függ (a Törvényszék T-456/05. és T-457/05. sz., Gütermann és Zwicky kontra Bizottság egyesített ügyekben 2010. április 28-án hozott ítéletének [EBHT 2010., II-1443. o.] 221. pontja).

184 Egyébiránt, bár a Bizottság köteles megindokolni, hogy miért gondolja úgy, hogy a vállalkozások által az engedékenységi közlemény keretében szolgáltatott információk olyan közreműködést jelentenek, amely indokolja vagy nem indokolja a kiszabott bírság összegének csökkentését, mégis a Bizottság határozatát e tekintetben vitatni kívánó vállalkozásoknak kell bizonyítaniuk, hogy az általuk önkéntesen szolgáltatott ilyen információk hiányában a Bizottság nem tudta volna a jogsértés lényeges elemeit bizonyítani, és így bírságot kiszabó határozatot sem tudott volna elfogadni (a fenti 116. pontban hivatkozott Erste Group Bank és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 297. pontja).

185 A Bizottság az engedékenységi közleményben meghatározta, hogy a kartellre vonatkozó vizsgálata során a vele együttműködő vállalkozások milyen feltételek között mentesíthetők a bírság alól, vagy részesülhetnek az egyébként általuk megfizetendő bírság összegének csökkentésében.

186 Közelebbről a Bizottság kimondta, hogy azok a vállalkozások, amelyek nem felelnek meg a bírság alóli mentesség feltételeinek, jogosultak lehetnek a bírság összegének csökkentésére (az engedékenységi közlemény 20. pontja). Az említett közlemény 21. pontja szerint annak érdekében, hogy ilyen csökkentésre jogosultságot szerezzen, „a vállalkozásnak a Bizottság rendelkezésére kell bocsátania a feltehető jogsértésre vonatkozó olyan bizonyítékait, amelyek jelentős hozzáadott értéket képviselnek a Bizottságnak már rendelkezésére álló bizonyítékok értékéhez képest, és véget kell vetnie a feltehető jogsértésben való részvételének nem később, mint a bizonyíték benyújtása időpontjában”.

187 Egyébiránt az engedékenységi közlemény 22. pontja kifejti:

„A »hozzáadott érték« fogalma arra vonatkozik, hogy a benyújtott bizonyíték jellege és/vagy részletessége folytán mennyiben segíti a Bizottságot a kérdéses tényállás bizonyításában. Ennek mérlegelésében a Bizottság általában azokat az írásos bizonyítékokat, amelyek abból az időszakból származnak, mint a bizonyítandó tényállás, értékesebbnek tekinti, mint a később keletkezett bizonyítékokat. Ehhez hasonlóan a kérdéses tényállással kapcsolatos közvetlen bizonyítékokat általában nagyobb értékűnek tekinti, mint a közvetett vonatkozásúakat.”

188 A megtámadott határozatban a Bizottság kiemelte, hogy a felperes 2004. október 18-án kérte az engedékenységi közlemény alkalmazását, azt követően, hogy a Bizottság megkapta az említett közlemény alapján a Degussa által (2002. december 20-án), az Atofina által (2003. április 3-án) és a Lucite által (2003. július 11-én) benyújtott kérelmet (a megtámadott határozat (416) preambulumbekezdése). A megtámadott határozat (417) preambulumbekezdése kimondja, hogy az engedékenységi közlemény alkalmazásában a Bizottság megvizsgálta a felperes közreműködését abban az időrendben, amelyben a közléseket tették, annak meghatározása érdekében, hogy az az említett közlemény 21. pontja értelmében jelentős hozzáadott értéket képvisel-e. E kritériumok alapján a Bizottság megállapította, hogy a felperes által szolgáltatott bizonyítékok nem jelentenek az engedékenységi közlemény értelmében jelentős hozzáadott értéket (a megtámadott határozat (417) preambulumbekezdése).

189 A jelen ügyben a felperes először is úgy érvel, hogy a Bizottság téves jogi kritériumot alkalmazott a bírság összegének csökkentése iránti kérelmének elutasításakor, mivel a megtámadott határozat (419) preambulumbekezdésében a Bizottság kimondja, hogy a felperes által szolgáltatott dokumentumok nem tették lehetővé számára „a tényállás bizonyítását”. Márpedig a felperes úgy érvel, hogy az engedékenységi közlemény 21. pontja alkalmazásában a megfelelő kritérium az, hogy segítsék a Bizottságot a tényállás bizonyításában.

190 Ezen érv nélkülözi a ténybeli alapot, és el kell utasítani.

191 Ahogyan ugyanis a fenti 188. pontban kiemelésre került, a megtámadott határozat (416)–(419) preambulumbekezdéséből egyértelműen kitűnik, hogy a Bizottság helyesen alkalmazta az engedékenységi közlemény vonatkozó rendelkezését, azaz annak 21. pontját, amikor a „jelentős hozzáadott érték” kritériumát alkalmazta (lásd a fenti 188. pontot). Egyébiránt a felperest a bírság összegének e címen való csökkentése iránti kérelmének elutasításáról tájékoztató 2005. augusztus 11-i levélben a Bizottság azt állította, hogy a felperes által „szolgáltatott bizonyítékok nem képviselnek [az engedékenységi közlemény] 21. és 22. pontja értelmében jelentős hozzáadott értéket”, amely közlemény így említette a releváns kritériumot.

192 Másodszor a felperes lényegében úgy érvel, hogy az általa szolgáltatott bizonyítékok megfelelnek az engedékenységi közlemény 21. és 22. pontjában előírt feltételeknek.

193 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a fenti 184. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat szerint a felperesnek kell bizonyítania, hogy az említett feltételek teljesülnek. Márpedig hangsúlyozni kell azon tényt, hogy – még akkor is, ha a felperes a keresetlevélben általánosan és alá nem támasztva utal a Bizottsággal való együttműködés érdekében általa tett jelentős erőfeszítésekre, „az információtechnológiai szakemberek által ledolgozott számos munkanapra” és „külső tanácsadók által elvégzett, több mint ezer órát kitevő vizsgálatra” hivatkozva, amelyeknek eredményeképpen önként szolgáltatott a Bizottság számára „168, mentési rendszerekből és szerverekről nyert dokumentumot” – a jelen kifogás keretében kifejtett érvelése valójában néhány, a jogsértéssel egy időben keletkezett, és a megtámadott határozat (101), (104), (115) és (156) preambulumbekezdésében hivatkozott dokumentumon nyugszik. Előadja, hogy e dokumentumok megerősítették a Bizottság állítását, és segítették a Bizottságot a vizsgálata során, mivel a megtámadott határozatban hivatkozik rájuk, és e vizsgálat keretében ritka időszerű dokumentumokról van szó. Egyébiránt az engedékenységi közlemény az ilyen időszerű dokumentumoknak jelentős értéket tulajdonít.

194 Ezen érvek azonban nem teszik lehetővé a Bizottság értékelésének megkérdőjelezését.

195 Először is, ami a felperesnek a megtámadott határozat (101) preambulumbekezdésében hivatkozott belső elektronikus levelét illeti, az az 1998 második negyedévét illetően áremelésre vonatkozó megállapodásra utal, és arra, hogy az Egyesült Királyság piacán 1999. január 1-jétől az öntött lemezeket illetően 5%-os emelést hajtanak végre (lásd a megtámadott határozat 27. lábjegyzetét). A megtámadott határozat (156) preambulumbekezdésében hivatkozott dokumentumok éppúgy áremelést említenek 1998 második félévére vonatkozóan. Amint azonban a Bizottság állítja, a megtámadott határozatból kitűnik (lásd például a megtámadott határozat (155), (157) és (158) preambulumbekezdését), hogy e dokumentumok kézhezvétele előtt már tudott az 1998 második félévére vonatkozóan európai szinten folytatott, árakkal kapcsolatos megbeszélésekről és áremelésekre vonatkozó megállapodásokról.

196 Kétségtelen, hogy – amint a felperes hangsúlyozza – a megtámadott határozat (101) preambulumbekezdésében hivatkozott dokumentum lehetővé tette a Bizottság számára annak kifejtését, hogy a kérdéses versenyellenes találkozók hogyan zajlottak le. Ugyanígy a megtámadott határozat (156) preambulumbekezdésében hivatkozott dokumentumok azt mutatják, hogyan hajtották végre az áremeléseket. Csupán olyan információkról van azonban szó, amelyek lehetővé tették, hogy az áremeléseket összefüggéseikbe helyezzék, amely áremeléseket illetően a Bizottság már elegendő bizonyítékkal rendelkezett.

197 Másodszor, ami a felperesnek a megtámadott határozat (104) preambulumbekezdésében és 31. lábjegyzetében annak szemléltetése érdekében hivatkozott két belső elektronikus levelét illeti, hogy az áremeléseket nem mindig hajtották végre (lásd a megtámadott határozat 31. lábjegyzetét), emlékeztetni kell arra, hogy e dokumentumok kézhezvételét megelőzően a Bizottság e tényről már tudott, és rendelkezett ezzel kapcsolatos bizonyítékokról, amint a megtámadott határozat több

preambulumbekezdéséből is kitűnik (lásd például a megtámadott határozat (110), (120), (123), (125), (128), (129), (134), (140), (143), (148), (167) és (184) preambulumbekezdését). A felperes által kiemelt azon tény, hogy a megtámadott határozatnak „Az ármegállapodások végrehajtása és felügyelete” című 4.2.3. pontjában kizárólagosan hivatkozott, a jogsértéssel egy időben keletkezett dokumentumokról van szó, önmagában nem bizonyítja azok jelentős hozzáadott értékét.

198 Harmadszor, ami a megtámadott határozat (115) preambulumbekezdésében hivatkozott találkozóról készült beszámolót illeti, e dokumentum csupán azt erősíti meg, hogy a megadott időpontban a felperes és a Degussa között találkozóra került sor, mivel az annak versenyellenes jellegére vonatkozó információkat a Degussa szolgáltatta. Egyébiránt ki kell emelni, hogy a felperes a jelen kereset keretében éppen azt állítja, hogy az említett dokumentum jogszerű jelleget kölcsönöz az érintett találkozónak, tehát nem lehet érvényesen azt állítani, hogy a Bizottság számára jelentős hozzáadott értéke volt.

199 Ezenkívül hangsúlyozni kell, hogy a felperes nem vitatja a Bizottság azon értékelését, miszerint a fent említett dokumentumok kézhezvétele időpontjában már rendelkezett más vállalkozásoktól származó, a tényállás bizonyításához elegendő döntő bizonyítékkal. A felperes azonban úgy érvel, hogy az engedékenységi közleménynek megfelelően nem az a kérdés, hogy a Bizottság már kapott-e az állítása megalapozottságának bizonyításához „elegendő bizonyítékot”, hanem az, hogy a bizonyítékai „megerősítették-e” ezen állítást. Márpedig a felperes véleménye szerint egy állítás bármennyire is szilárd, azt mindig megerősíthetik további, illetve erősebb bizonyítékok, különösen pedig időszerű dokumentumok.

200 Ezen érvelés nem fogadható el. Lényegében ugyanis azt jelenti, hogy valamely kartellügyre vonatkozó határozatban hivatkozott bármely bizonyítékot és *a fortiori* valamely időszerű dokumentumot úgy kellene tekinteni, hogy az az engedékenységi közlemény értelmében „jelentős hozzáadott értéket” képvisel, tehát igazolja a bírság összegének csökkentését. Márpedig ezen eredmény összeegyeztethetetlen lenne a fenti 181–183. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlattal.

201 Így például megállapításra került, hogy az olyan nyilatkozat, amely bizonyos mértékben csupán annak a nyilatkozatnak a megerősítésére korlátozódik, amellyel a Bizottság már rendelkezett, nem könnyíti meg jelentősen a Bizottság feladatát, és nem lehet elegendő ahhoz, hogy igazolja a bírság összegének együttműködés címén való csökkentését (lásd a fenti 183. pontban hivatkozott Gütermann és Zwicky kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 222. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). Ebből következik, hogy pusztán azon tény, hogy valamely dokumentum bizonyos mértékben hasznos a Bizottság számára, tehát a Bizottság arra hivatkozik a határozatában, nem teszi lehetővé a bírságösszeg együttműködés címén való csökkentésének igazolását.

202 Egyébiránt ki kell emelni, hogy a felperes az érvelését az engedékenységi közlemény 22. pontjának szövegére összpontosítja, amely szerint meg kell vizsgálni, hogy „a benyújtott bizonyíték […] segíti[-e] a Bizottságot a kérdéses tényállás bizonyításában”. E pontból azonban egyértelműen kitűnik, hogy az a „hozzáadott érték” fogalmát határozza meg, míg a bírságösszeg csökkentése célszerűségének értékelése során az említett közlemény 21. pontjában megállapított releváns kritérium a „jelentős hozzáadott érték” kritériuma. Márpedig a felperes még csak meg sem próbálja bizonyítani, hogy az általa hivatkozott dokumentumok mennyiben könnyítették meg „jelentősen” a Bizottság feladatát.

203 Ebből következik, hogy a felperes nem bizonyította, hogy a Bizottságnak a fenti 188. pontban hivatkozott megállapítása nyilvánvaló mérlegelési hibában szenved.

204 Ennélfogva a jelen kifogást el kell utasítani.

– A Bizottság azért való felelősségéről, hogy a felperes a többi érintett vállalkozáshoz képest késedelmesen nyújtotta be a bizonyítékait

205 A felperes azt rója a Bizottság terhére, hogy miatta nyújtotta be késedelmesen az engedékenységi közlemény szerinti kérelmét.

206 Először is úgy érvel, hogy a Bizottság több mint egy évig nem tett eleget a felperes vizsgálatról való tájékoztatására vonatkozó kötelezettségének, azt követően, hogy arról a kartell összes többi résztvevőjét tájékoztatta.

207 E kérdésben hangsúlyozni kell, hogy a felperes egyáltalán nem hivatkozik arra, hogy a vizsgálatról való állítólagos késedelmes tájékoztatásából eredően sérült a védelemhez való joga. Ellenben lényegében azt állítja, hogy veszélybe került annak lehetősége, hogy a Bizottsággal való együttműködése címén csökkentsék a bírságának összegét.

208 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a vizsgálat keretében a felpereshez címzett első bizonyításfelvételre, azaz egy tájékoztatáskérésre 2004. július 29-én került sor (lásd a fenti 10. pontot). Márpedig a Degussa 2002. december 20-án nyújtotta be a mentesség iránti kérelmét, és a többi érintett vállalkozást (az Atofinát, a Barlót és a Lucite-ot) 2003. március 25-én szükségszerűen tájékoztatták a vizsgálatról, amely időpontban megkezdődtek a helyiségeikben a helyszíni vizsgálatok (lásd a fenti 7. pontot). Egyébiránt 2003. április 3-án és július 11-én az Atofina, illetve a Lucite az engedékenységi közlemény alapján benyújtotta kérelmét, amelyeknek helyt adtak (lásd a fenti 8. és 28. pontot).

209 Így a felperes helyzete eltér a megtámadott határozat összes többi címzettjének helyzetétől, akik igényt tarthattak a bírság összegének az engedékenységi közlemény alapján való csökkentésére, mivel a felperes helyzete e vállalkozások után tizenhat hónappal képezte első bizonyításfelvétel tárgyát. Márpedig, amint a fentiekből kitűnik (lásd például a fenti 183. pontot), az említett közlemény szerinti kérelem benyújtásának időpontja meghatározó lehet a bírság összege csökkentésének lehetőségét illetően.

210 A felperes állításával ellentétben azonban e megfontolás nem érvényteleníti a Bizottsággal való együttműködése hasznosságának értékelését, és nem eredményezi a bírság összegének e címen való csökkentését.

211 Egyrészről a felperes semmilyen jogszabályra nem hivatkozik, amely alapján a Bizottság köteles lenne e szakaszban a felperest konkrétan a vizsgálatról tájékoztatni, illetve vele kapcsolatban bizonyításfelvételt lefolytatni különösen annak érdekében, hogy megfelelő időben lehetővé tegye számára, hogy kérelmet nyújtson be az engedékenységi közlemény alapján.

212 Egyébiránt a tárgyaláson a felperes a Törvényszék kérdésére válaszolva kifejezetten elismerte egyrészről, hogy az összes többi érintett vállalkozáshoz hasonlóan lehetősége volt kérelmet benyújtani az engedékenységi közlemény alapján a kívánt időpontban, másrészről pedig, hogy az ügy irataiban szereplő elemek azt bizonyítják, hogy jóval a vele kapcsolatban lefolytatott első bizonyításfelvételt megelőzően tudomása lehetett arról, hogy a metakrilátok ágazatában vizsgálat van folyamatban (lásd továbbá a lenti 216. és 217. pontot).

213 Végezetül emlékeztetni kell különösen arra, hogy a 2004. április 30-ig hatályban lévő, az [EK 81.] és [EK 82. cikk] végrehajtásáról szóló első, 1962. február 6-i 17. tanácsi rendelet (HL 1962. 13., 204. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 3. o.) 11. és 14. cikkéből, valamint az ezen időpontot követően alkalmazandó 1/2003 rendelet 18–20. cikkéből egyértelműen kitűnik, hogy a Bizottság „lefolytathat” bizonyításfelvételt, azaz információkat kérhet, illetve helyszíni vizsgálatokat folytathat le. Amint a Bizottság előadja, egyetlen rendelkezés sem kötelezi őt arra, hogy a bizonyításfelvételt valamennyi érintett vállalkozás esetében egyidejűleg folytassa le.

214 Ezenkívül a jelen ügyben a Törvényszék írásbeli kérdésére válaszolva a Bizottság megerősítette, hogy a Lucite 2003. április 7-i levelének kézhezvétele után, azaz kevéssel a 2003. március 25-i helyszíni vizsgálatokat követően tudomása volt arról, hogy a felperes az ügyben esetleg érintett. Megjegyezte azonban, hogy a vizsgálat azonnali szükségessége miatt úgy vélte, nem szükséges rögtön felvenni a kapcsolatot a felperessel. Ugyanis, mivel a jogsértést elkövető kereskedelmi egységet, azaz ICI Acrylicst átruházták a Lucite-ra, a Bizottság feltételezte, hogy ez utóbbi vállalkozás az, amelyik e szakaszban leginkább abban a helyzetben van, hogy válaszoljon a kartellel kapcsolatos kérdésekre, mivel hozzáférése van a dokumentumokhoz, és eléri a személyzet érintett tagjait.

215 Mivel a felperes a tárgyaláson ezen értékelést nem vitatta, úgy tűnik, tehát, hogy objektív tényezők alapján döntöttek úgy, hogy a felperessel kapcsolatban 2004. július 29. előtt nem folytatnak le bizonyításfelvételt.

216 Másrészről és mindenesetre a Törvényszék írásbeli kérdésére válaszolva a Bizottság benyújtott két olyan dokumentumot, amelyek bizonyítják, hogy a kérdéses vizsgálat fennállását a Bizottság 2003. április 14-én, a Lucite pedig 2003. június 17-én közzétette, azaz azt megelőzően, hogy a Lucite az engedékenységi közlemény alapján 2003. július 11-én benyújtotta kérelmét, és jóval azt megelőzően, hogy a felperes e célból 2004. október 18-án benyújtotta kérelmét.

217 E körülmények között a felperes nem állíthatja, hogy a Bizottság magatartása miatt nyújtotta be késedelmesen az engedékenységi közlemény szerinti kérelmét. Egyébiránt a tárgyaláson a Törvényszék kérdésére válaszolva a felperes a fent említett dokumentumokra tekintettel elismerte, hogy tudhatott arról, hogy vizsgálat van folyamatban. Tehát úgy nyilatkozott, hogy a Bizottsággal szembeni kifogásai mostantól fogva inkább arra irányulnak, ahogyan ez utóbbi a Lucite-tal való kapcsolatában eljárt (lásd a lenti 219. és az azt követő pontokat).

218 Ebből következik, hogy a vizsgálat fennállásáról való állítólagos késedelmes tájékoztatásra alapított érvelést el kell utasítani.

219 Másodszor a felperes azt kifogásolja, hogy a Bizottság arról tájékoztatta a Lucite-ot, hogy nem tud a vizsgálatról, és azt tanácsolta a Lucite-nak, hogy arról őt ne tájékoztassa.

220 Ezenkívül a tárgyaláson a felperes azt állította, hogy az, ahogyan a Bizottság a Lucite-tal való kapcsolatában és különösen az e vállalkozásnak címzett 2003. május 8-i levelében eljárt, a megfelelő ügyintézés és az egyenlő bánásmód elvének megsértését jelenti. A Bizottság ugyanis arról tájékoztatta a Lucite-ot, hogy a felperes az engedékenységi közlemény alapján még nem nyújtott be kérelmet, tehát az említett közlemény alkalmazását illetően megsértette az érintett vállalkozások közötti egyenlőséget. A Törvényszék által a fenti 148. pontban hivatkozott Hoechst kontra Bizottság ügyben hozott ítéletben kialakított megoldásra támaszkodva a felperes tehát a fent említett elvek megsértése miatt a bírság összegének csökkentését kéri.

221 E kérdésben legelőször is ki kell emelni, hogy a felperes a beadványaiban nem hivatkozott kifejezetten a megfelelő ügyintézés és az egyenlő bánásmód elvének a jelen összefüggésben való megsértésére. Erőteljesen kifogásolta azonban azt, ahogyan a Bizottság a Lucite-tal való kapcsolatában eljárt, azt állítva különösen, hogy a Bizottság magatartása miatt „nem tájékoztatták őt a vizsgálatról ugyanolyan módon, mint a kartell többi résztvevőjét”, és hogy a Bizottság „[az ő] hátrányára avatkozott be az engedékenységért folyó versenybe”. E körülmények között meg kell állapítani, hogy a tárgyaláson felhozott érvelés a keresetlevélben előadott jogalap kiterjesztésének minősül, és azzal szoros kapcsolatot mutat, ennélfogva a Törvényszék eljárási szabályzatának 48. cikke alapján elfogadhatónak kell nyilvánítani (lásd ebben az értelemben a Bíróság harmadik tanácsa elnökének a C-430/00. P. sz., Dürbeck kontra Bizottság ügyben 2001. november 13-án hozott végzésének [EBHT 2001., I-8547. o.] 17. pontját, a Bíróság C-402/05. P. és C-415/05. P. sz., Kadi és Al Barakaat International Foundation kontra Tanács és Bizottság egyesített ügyekben 2008. szeptember 3-án hozott ítéletének [EBHT 2008., I-6351. o.] 278. és 279. pontját, valamint a Törvényszék T-231/99. sz., Joynson kontra Bizottság ügyben

2002. március 21-én hozott ítéletének [EBHT 2002., II-2085. o.] 156. pontját), ahogyan a felperes a tárgyaláson előadta. Egyébiránt a Bizottság – azt követően, hogy felkérték, e kérdésben adja elő észrevételeit – semmilyen kifogást nem fogalmazott meg ezen érvelés elfogadhatóságát illetően.

222 Ezt követően emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint azon esetekben, amikor az uniós intézmények mérlegelési jogkörrel rendelkeznek annak érdekében, hogy képesek legyenek feladataik ellátására, az uniós jogrendben biztosított garanciáknak a közigazgatási eljárásokban való tiszteletben tartása még inkább alapvető jelentőségű. E garanciák között szerepel különösen a hatáskörrel rendelkező intézmény azon kötelezettsége, hogy gondosan és pártatlanul vizsgálja meg az adott ügy összes releváns körülményét (a Bíróság C-269/90. sz. Technische Universität München ügyben 1991. november 21-én hozott ítéletének [EBHT 1991., I-5469. o.] 14. pontja és a Törvényszék T-44/90. sz., La Cinq kontra Bizottság ügyben 1992. január 24-én hozott ítéletének [EBHT 1992., II-1. o.] 86. pontja). E kötelezettség a megfelelő ügyintézés elvéből ered (lásd ebben az értelemben a fenti 53. pontban hivatkozott Volkswagen kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 269. pontját és a fenti 148. pontban hivatkozott Hoechst kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 129. pontját).

223 Az egyenlő bánásmód elvét illetően a Bizottság a vállalkozások együttműködésének értékelése keretében nem hagyhatja figyelmen kívül a közösségi jog ezen általános elvét, amely az állandó ítélkezési gyakorlat szerint akkor sérül, ha azonos helyzeteket eltérő módon vagy eltérő helyzeteket azonos módon kezelnek, kivéve ha e bánásmód objektíve igazolt (lásd a fenti 148. pontban hivatkozott Hoechst kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 130. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

224 Ezen elveket illetően meg kell tehát vizsgálni, hogy a Bizottság a Lucite-tal való kapcsolatában milyen magatartást tanúsított.

225 A felperes e kérdéssel kapcsolatos érvelése a Bizottság és a Lucite között a közigazgatási eljárásban lezajlott információcserén nyugszik.

226 Így a 2003. április 7-i levelében, azaz kevéssel a 2003. március 25-i helyszíni vizsgálatot követően és az engedékenységi közlemény szerinti kérelmének benyújtását megelőzően a Lucite először is arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy a felperes volt a „business under investigation” tulajdonosa a helyszíni vizsgálatot elrendelő 2003. március 17-i határozatban megjelölt időszak nagy részében, és azt állította, hogy esetleges felelőssége csupán az 1999 októberétől kezdődő időszakra vonatkozhat. Ezt követően a Lucite feltette a kérdést, hogy „a Bizottság felvette-e a kapcsolatot az ICI plc-vel, illetve a vizsgálata keretében szándékában áll-e ezt tenni”. Kifejtette, hogy „[a]mennyiben nem így van, megerősítést kér a Bizottságtól azon kérdést illetően, hogy van-e valami kifogása azzal szemben, hogy [ő] felvegye a kapcsolatot az ICI PLC-vel, és amennyiben elérkezik az ideje, hozzáférést biztosítson számára az alkalmazottaihoz és az ICI Acrylicsra vonatkozó dokumentumokhoz annak érdekében, hogy lehetővé tegye számára védekezésének előkészítését”.

227 A 2003. május 8-i levelében az üggyel megbízott egységvezető a következőket válaszolta:

„[…] Arról kívánom tájékoztatni, hogy nem foglalunk állást abban a kérdésben, hogy a Lucite [felvegye]-e a kapcsolatot az ICI plc-vel. Fel kívánom hívni azonban a figyelmét arra, hogy ezen ügyben már nyújtottak feltételes mentességet, következésképpen az eljárásban részt vevő többi társaság csak az [engedékenységi] közlemény alapján kérhet engedékenységet. Ezenkívül engedékenység csak egyetlen konkrét vállalkozásnak nyújtható. Közös engedékenység iránti kérelem két vagy három társaság általi benyújtására tehát nincs lehetőség […]”

228 A felperes szerint a Bizottság fent említett levele arról tájékoztatta a Lucite-ot, a felperes nem tud a vizsgálatról. Ezenkívül előadja, hogy a Lucite úgy vette ki a levélből és a későbbi szóbeli véleménycseréből, hogy a Bizottság figyelmeztetett a felperessel való kapcsolatfelvétel elkerülésére.

229 Ezen érvelés alátámasztására a felperes hivatkozik továbbá a Lucite későbbi irataira, amelyek az engedékenységi közlemény alapján megfogalmazott kérelmének 2003. július 11-én való benyújtása után, valamint azt követően készültek, hogy a Bizottság a 2004. július 29-i tájékoztatáskérésben hivatalosan tájékoztatta a felperest a vizsgálat fennállásáról (lásd a fenti 10. pontot).

230 Így a felperesnek címzett 2004. augusztus 12-i elektronikus levélben a Lucite ügyvéde megjegyezte különösen: „Amint a megbeszélésünk során említettem, a vizsgálat során olyan észrevételeket tettek, amelyekből kitűnik, hogy a Bizottság nem ragaszkodott ahhoz, hogy a Lucite az ügyet az ICI-vel megvitassa.”

231 Ugyanígy a felperes a Lucite ügyvéde által a Bizottságnak az üggyel megbízott tanácsosának címzett 2004. szeptember 3-i elektronikus levélre támaszkodik, amelyben az ügyvéd megjegyezte, hogy „az ICI a Lucite-tól bizonyos dokumentumokat, valamint segítséget kért, amelyet a Lucite szerződés szerint nem köteles nyújtani”. A Lucite ezenkívül kifejtette, hogy a Bizottság álláspontjának írásbeli megerősítése nélkül tartózkodik e kérelmek teljesítésétől, különösen azon […] kérel[mére] tekintettel, hogy csökkentsék a bírság összegét”, és hogy ez „részben azért [van így], mert a Bizottsággal e tekintetben folytatott telefonbeszélgetések és korábbi kapcsolatfelvételek alapján az a benyomása, hogy a Bizottság nem vette fel a kapcsolatot az ICI-vel, és nem akarja, hogy [ő maga] ezt megtegye (noha a Bizottság a 2003. május 8-i levelében hivatalosan megjegyezte, hogy e kérdésben nem foglal állást)”.

232 A Lucite-nak címzett 2004. szeptember 7-i levelében a Bizottság megjegyezte, hogy nem lát kifogásolnivalót abban, hogy a Lucite a felperes számára hozzáférést biztosítson a személyzetéhez és a dokumentumaihoz. Ugyanakkor határozottan vitatta, hogy bármilyen utasítást adott volna a Lucite-nak a felperessel való kapcsolatfelvételt illetően.

233 Végül ez utóbbi levélre válaszolva a Bizottságnak címzett 2004. szeptember 7-i levelében a Lucite legelőször is emlékeztetett a Bizottság 2003. május 8-i levelének tartalmára, majd a következőket jegyezte meg:

„A Bizottsággal folytatott telefonbeszélgetések és írásbeli közlések során (amelyekről szükség esetén részletesen be tudunk Önöknek számolni) egyértelmű volt a Lucite számára, hogy a Bizottság úgy döntött, mostanáig nem veszi fel a kapcsolatot az ICI plc-vel.

E tényezőkre figyelemmel és az [engedékenységi] közlemény alapján a Bizottság vizsgálata keretében való teljes és szisztematikus együttműködés szellemében a Lucite megállapította – amely szerintünk ésszerű megállapítás volt –, hogy a Bizottság nem fogadta volna kedvezően, ha a szóban forgó vizsgálat keretében a Lucite kapcsolatba lép az ICI plc-vel, noha – amint Önök a mai levelükben hangsúlyozzák – a Bizottság e kérdésben semmilyen »utasítást« nem adott.”

234 A felperes állításával ellentétben (lásd a fenti 220. pontot) a fent említett közlések és különösen a Bizottság 2003. május 8-i levele alapján nem lehet megállapítani, hogy a Bizottság a megfelelő ügyintézés vagy az egyenlő bánásmód elvét megsértve járt volna el.

235 Közelebbről e közlésekből egyértelműen kitűnik – amint a Bizottság helyesen állítja –, hogy semmilyen hivatalos utasítást nem adott a Lucite-nak arra vonatkozóan, hogy a vizsgálattal kapcsolatban célszerű-e a felperessel felvennie a kapcsolatot. A 2003. május 8-i levélben ugyanis kifejezetten azt állította, hogy e kérdésben nem foglal állást. Egyébiránt irataiban maga a Lucite is elismeri, hogy a Bizottság ilyen utasítást nem adott, és csak arra utal, hogy az volt a „benyomása”, hogy a Bizottság „nem fogadta volna kedvezően, ha […] [ő] kapcsolatba lép [a felperessel]”.

236 Végezetül a Lucite-nak a Bizottsággal való telefonbeszélgetésekre és más kapcsolatfelvételekre való általános hivatkozása (lásd a fenti 231. és 233. pontot) – a Bizottság általi vitatásra figyelemmel (lásd a fenti 232. pontot és más bizonyítékok hiányában – nem elegendő annak bizonyításához, hogy ténylegesen adtak neki ilyen utasításokat.

237 A Bizottság a felperes állításával ellentétben éppígy nem jelezte a Lucite-nak, hogy a vizsgálattal kapcsolatban már felvette-e a kapcsolatot a felperessel, illetve hogy a felperes már benyújtott-e kérelmet az engedékenységi közlemény alapján.

238 Kétségtelen, hogy a Lucite a 2003. május 8-i levél szövegét ésszerűen érthette úgy, hogy a vizsgálattal kapcsolatban nem érdeke felvenni a kapcsolatot a felperessel abból a célból, hogy hozzáférést biztosítson számára az alkalmazottaihoz és az ICI Acrylicsra vonatkozó dokumentumokhoz annak érdekében, hogy lehetővé tegye számára védekezésének előkészítését. A Bizottság ugyanis nem szorítkozott annak állítására, hogy e kérdésben „nem foglal állást”, hanem folytatta levelét, megjelölve lényegében azon feltételeket, amelyek mellett a Lucite igényelhette a bírság összegének csökkentését, hangsúlyozva, hogy engedékenység csak egyetlen konkrét vállalkozásnak nyújtható. Ennek alapján a Lucite feltételezhette továbbá, hogy a felperes e szakaszban nem tudott a vizsgálat fennállásáról, és nem nyújtott be engedékenység iránti kérelmet.

239 Egyébiránt a Lucite későbbi iratai (lásd a fenti 230., 231. és 233. pontot) egyértelműen megerősítik, hogy ténylegesen így értelmezte a Bizottságnak a 2003. május 8-i levelében kifejtett álláspontját.

240 E megfontolások azonban nem teszik lehetővé a felperes által hivatkozott elvek megsértésének megállapítását.

241 A felperes ugyanis nem kérdőjelezi meg a Bizottságnak a 2003. május 8-i levelében kifejtett értékelését, miszerint engedékenység csak egyetlen konkrét vállalkozásnak volt nyújtható, közös engedékenység iránti kérelem két társaság általi benyújtására tehát nem volt lehetőség. Ennélfogva meg kell állapítani, hogy a Bizottság a levelében csak az engedékenységi közlemény alkalmazásának szabályait jelezte a Lucite-nak.

242 Márpedig az említett közlemény szövegére tekintettel magának a Lucite-nak is sejtenie kellett, hogy a felperessel való kapcsolatfelvétel adott esetben hátrányosan befolyásolja annak lehetőségét, hogy csökkentsék a bírságának összegét. Ez egyébiránt a 2003. április 7-i leveléből ered (lásd a fenti 226. pontot), amelyben kifejezetten a Bizottság e kérdéssel kapcsolatos álláspontjára kérdez rá. Ugyanígy az engedékenységi közlemény belső logikájára tekintettel, amely minden vállalkozást arra ösztönöz, hogy a többi érintett vállalkozást megelőzve működjön együtt a Bizottsággal, a vizsgálat keretében követett stratégiáját vizsgálva a Lucite-nak mindenesetre abból a feltevésből kellett kiindulnia, hogy a felperes az engedékenységért folyó „versenyben” a potenciális versenytársa.

243 E körülmények között nem lehet azt állítani, hogy a Lucite-tal való fent említett kapcsolatfelvételekkel a Bizottság „[a felperes] hátrányára avatkozott be az engedékenységért folyó versenybe”, ahogyan ez utóbbi állítja (lásd a fenti 221. pontot). A Lucite-nak ugyanis az engedékenységi közleményre tekintettel ésszerűen tudomása lehetett a neki megküldött információkról.

244 Így úgy kell tekinteni, hogy a Lucite azon döntése, hogy a vizsgálattal kapcsolatban nem veszi fel a kapcsolatot a felperessel, annak eredménye, ahogyan az engedékenységi közleményre tekintettel saját maga megítélte a saját érdekét. A fentiekből kitűnik, hogy a Lucite döntése csak akkor lehetett volna más, ha a Bizottság kifejezetten engedélyezte volna a Lucite-nak a felperessel való kapcsolatfelvételt, biztosítva számára, hogy ez nem lesz hatással az együttműködés területén fennálló lehetőségeire. A felperes azonban nem állítja, hogy a megfelelő ügyintézés és az egyenlő bánásmód általa hivatkozott elvére vagy pedig az engedékenységi közleményre tekintettel a Bizottság köteles lett volna a Lucite számára ilyen garanciát nyújtani.

245 Így a jelen ügyben körülményei egyértelműen eltérnek a felperes által említett, a fenti 148. pontban hivatkozott Hoechst kontra Bizottság ügyben hozott ítélet alapjául szolgáló ügy körülményeitől, amely ügyben a megfelelő ügyintézés és az egyenlő bánásmód elvének megsértése az engedékenységi közlemény alkalmazása keretében az érintett társaságot nyíltan hátrányosan megkülönböztető nyilatkozatokból eredt (lásd ebben az értelemben a fenti 148. pontban hivatkozott Hoechst kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 136. pontját). Amint a fentiekből kitűnik, nem bizonyított, hogy a jelen ügyben erre került volna sor.

246 Ennélfogva a felperesnek a megfelelő ügyintézés és az egyenlő bánásmód elvének megsértésére alapított érvelését el kell utasítani.

247 Ezenkívül a felperes nem hivatkozhat eredményesen a Bizottság által a Lucite-tal való kapcsolatfelvételei során tanúsított magatartásra annak érdekében, hogy megkérdőjelezze az engedékenységi közleménynek a megtámadott határozatban rá tekintettel való alkalmazását.

248 Ki kell ugyanis emelni egyrészről, hogy az engedékenységi közlemény alkalmazása a jogsértés felfedése és bizonyítása érdekében közölt bizonyítékok objektív hasznosságának értékelésén alapul, másrészről pedig, hogy arra kívánja ösztönözni a kartellek tagjait, hogy önként működjenek együtt a Bizottsággal. Márpedig a Bizottság nem tekinthető felelősnek sem a felperes együttműködésének korlátozott terjedelméért, sem pedig annak késedelmes jellegéért. Ezen elemek ezzel szemben magának a felperesnek tudhatók be, amint az ügy irataiból kitűnik, és adott esetben annak az objektív ténybeli helyzetnek, amelyben a felperes volt abból kifolyólag, hogy az ICI Acrylicst átruházták a Lucite-ra. Különösen emlékeztetni kell arra, hogy a felperes a jelen ügyben elismeri, hogy legalábbis 2003. április 14-től kezdve tudhatott volna a vizsgálatról (lásd a fenti 212., 216. és 217. pontot).

249 Egyébiránt nem bizonyított, hogy a megtámadott határozat tartalma e kérdésben más lett volna, ha a Bizottság a 2003. május 8-i levelében egyszerűen arra szorítkozott volna, hogy a Lucite kérdését illetően nem foglal állást. Emlékeztetni kell különösen arra, hogy a felperes nem kérdőjelezi meg a Bizottságnak a 2003. május 8-i levelében kifejtett értékelését, miszerint e címen ő és a Lucite semmiképpen nem nyújthat be közös kérelmet.

250 Ebből következik, hogy a jogalap első részét el kell utasítani annyiban, amennyiben az a megtámadott határozat 2. cikkének megsemmisítése iránti kérelem alátámasztására irányul.

A jogalap arra vonatkozó második részéről, hogy megtagadták a felperes engedékenységi közlemény keretein kívüli együttműködése értékének elismerését

251 Másodlagosan a felperes azt állítja, hogy jogosult a bírság összegének az engedékenységi közlemény keretein kívüli csökkentésére a vizsgálat során általa tanúsított jelentős önkéntes együttműködés címén. A felperes úgy véli, hogy tényleges és hasznos együttműködést nyújtott olyan információk – úgymint különösen a PMMA-lemezeket illetően a megtámadott határozatban vele szemben hivatkozott terhelő bizonyítékok – szolgáltatásával, amelyek meghaladták a Bizottság által az 1/2003 rendelet 18. cikke alapján kért információkat.

252 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az iránymutatás 3. pontjának hatodik francia bekezdésében a Bizottság enyhítő körülményként rendelkezett arról, ha a vállalkozás az engedékenységi közlemény keretein kívül ténylegesen együttműködik az eljárás során.

253 A jelen ügyben a Bizottság a megtámadott határozat (392) preambulumbekezdésében megállapította, hogy a fent említett rendelkezés alapján megvizsgálta, hogy az érintett vállalkozások valamelyikének együttműködése lehetővé tette-e számára a jogsértés fennállásának kevesebb nehézséggel történő megállapítását. A megtámadott határozat (393) preambulumbekezdésében kimondta, hogy az együttműködésük terjedelmére és igen korlátozott értékére, valamint a tények e korlátozott együttműködésen kívüli vitatására tekintettel semmilyen más körülmény nem áll fenn, amely a bírságok összegének az engedékenységi közlemény keretein kívüli csökkentését eredményezné, amely titkos kartellekre vonatkozó ügyekben mindenesetre csak kivételes jellegű lehet.

254 Ez utóbbi kérdésben a Bizottság az [EK] 81. cikk (1) bekezdésének alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/C.38.281/B.2 – „nyersdohány – Olaszország”-ügy) 2005. október 20-án hozott C(2005) 4012 végleges határozatára hivatkozott, amelyben visszavonta a vállalkozásnak nyújtott feltételes mentességet azért, mert a vállalkozás később megsértette az engedékenységi közlemény értelmében őt terhelő

együttműködési kötelezettséget. A Bizottság mindazonáltal az iránymutatás értelmében vett enyhítő körülmények címén csökkentette e vállalkozás bírságának összegét az általa a vizsgálat során tanúsított lényeges közreműködésre figyelemmel.

255 Egyébiránt konkrétan a felperest illetően a Bizottság a megtámadott határozat (419) preambulumbekezdésében továbbá azt állította, hogy a felperes nem teljesíti az ahhoz szükséges feltételeket, hogy az engedékenységi közlemény keretein kívüli együttműködés címén igényt tarthasson a bírság összegének csökkentésére.

256 Először is a felperes azt állítja, hogy a Bizottság értékelése téves annyiban, amennyiben a bírság összegének az engedékenységi közlemény keretein kívüli csökkentése lehetőségét „rendkívüli körülményekre” korlátozta (a megtámadott határozat (393) preambulumbekezdése).

257 Ezen érvet el kell utasítani.

258 Az iránymutatás 3. pontja hatodik francia bekezdésének alkalmazása ugyanis nem járhat azzal a következménnyel, hogy megfosztja az engedékenységi közleményt a hatékony érvényesülésétől. Márpedig az említett közleményből egyértelműen kitűnik, hogy az meghatározza azt a keretet, amely a Bizottság vizsgálata során tanúsított együttműködésükért lehetővé teszi azon vállalkozások megjutalmazását, amelyek az Uniót érintő titkos kartellek tagjai, illetve tagjai voltak. Ebből következik, hogy a vállalkozások főszabály szerint csak akkor részesülhetnek együttműködésük címén a bírság összegének csökkentésében, ha teljesítik az említett közleményben foglalt feltételeket.

259 Egyébiránt hangsúlyozni kell, hogy a felperes az engedékenységi közlemény alapján valóban benyújtott kérelmet, és együttműködése a közlemény alkalmazási körébe tartozott, azonban azt elégtelennek ítélték ahhoz, hogy igazolja a bírság összegének csökkentését. A jelen ügy tehát egyértelműen eltér a felperes által hivatkozott, a Törvényszék T-224/00. sz., Archer Daniels Midland és Archer Daniels Midland Ingredients kontra Bizottság ügyben 2003. július 9-én hozott ítéletének (EBHT 2003., II-2597. o.) alapjául szolgáló ügytől. Ez utóbbi ügyben ugyanis az érintett vállalkozás olyan cselekményekre vonatkozó információkat szolgáltatott a Bizottságnak, amelyek miatt mindenesetre nem kellett volna bírságot fizetnie, és amelyek tehát a Törvényszék szerint nem tartoztak az engedékenységi közlemény alkalmazási körébe. A Törvényszék e körülmények között vélte úgy, hogy az említett vállalkozás az iránymutatás 3. pontjának hatodik francia bekezdése alapján mégis megérdemli a bírság összegének csökkentését különösen azon tényre tekintettel, hogy az együttműködése lehetővé tette a Bizottság számára a jogsértés hosszabb időtartamának megállapítását (a fent hivatkozott Archer Daniels Midland és Archer Daniels Midland Ingredients ügyben hozott ítélet 294–298., 306. és 311. pontja). A felperes állításával ellentétben a Törvényszék tehát ezen ítéletben nem ismerte el azt, hogy valamely vállalkozás együttműködése akkor is jutalmazható, ha nem felel meg az engedékenységi közlemény értelmében vett jelentős hozzáadott érték kritériumának.

260 Ezenkívül el kell utasítani a felperes azon érvét is, amely szerint lényegében igazolja a bírság összegének csökkentését pusztán az a tény, hogy a vállalkozás olyan információkat – többek között terhelő bizonyítékokat – közöl, amelyek meghaladják azon információkat, amelyeknek a közlését a Bizottság az 1/2003 rendelet 18. cikke értelmében megkövetelheti.

261 Kétségtelen, hogy megállapításra került, hogy a vállalkozásnak a vizsgálat alatti együttműködése nem jogosít fel a bírság összegének csökkentésére, ha ezen együttműködés nem haladta meg azt, amire a vállalkozás az 1/2003 rendelet 18. cikke értelmében köteles volt (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-12/89. sz., Solvay kontra Bizottság ügyben 1992. március 10-én hozott ítéletének [EBHT 1992., II-907. o.] 341. és 342. pontját, valamint a fenti 61. pontban hivatkozott Groupe Danone kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 451. pontját). Ennek ellenkezője azonban nem feltétlenül igaz. Előfordulhat ugyanis, hogy még a terhelő bizonyítékok is csak korlátozott mértékben hasznosak a Bizottság számára, különösen a többi vállalkozás korábbi közreműködéséhez képest. Márpedig valamely

információ hasznossága meghatározó elemnek minősül a bírság összegének a Bizottsággal folytatott együttműködés címén való csökkentése iránti kérelem értékelése keretében (lásd a fenti 181–183. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

262 Ebből következik, hogy a Bizottság helyesen vélte úgy, hogy csak kivételesen kerülhet sor az iránymutatás 3. pontja hatodik francia bekezdésének alkalmazására.

263 Másodszor a felperes úgy érvel, hogy mindenesetre a „rendkívüli körülmények” kritériuma a jelen ügyben teljesült. Kifejti, hogy jelentős erőfeszítéseket tett annak érdekében, hogy időszerű, később a megtámadott határozatban hivatkozott dokumentumokat nyújtson be, annak ellenére, hogy a vizsgálat kezdetét megelőző öt évvel értékesítette az ICI Acrylicst, a kérdéses tények egyikéről sem volt tudomása, a vizsgálat kései szakaszáig kizárták őt a vizsgálatból, és „jogos ok nélkül” hátrányba került az engedékenységi eljárás keretében.

264 E tekintetben elegendő kiemelni, hogy – amint a fentiekből kitűnik – a felperes nem cáfolta meg a Bizottság azon értékelését, miszerint az általa neki megküldött összesen 168 dokumentumból néhány csak általános információk, például a kartell végrehajtásának bizonyos jellemzőire vonatkozó információk miatt volt hasznos, azonban a már a Bizottság birtokában lévő információkra figyelemmel egyik sem tette lehetővé a Bizottság számára a tényállás bizonyítását (a megtámadott határozat (419) preambulumbekezdése).

265 Azon kérdés megválaszolásakor, hogy a jelen ügy körülményei annyira „rendkívüliek-e”, hogy igazolják a bírság összegének csökkentését az engedékenységi közlemény keretein kívül, nem lehet elvonatkoztatni a vizsgálat során közölt információk minőségétől és objektív hasznosságától (lásd ebben az értelemben a fenti 181–183. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

266 Márpedig a fentiekből kitűnik, hogy a felperes által szolgáltatott információk hasznossága igen korlátozott volt, mivel különösen nem tették lehetővé a Bizottság számára a jogsértés fennállásának, terjedelmének vagy időtartamának bizonyítását (lásd ebben az értelemben analógia útján a fenti 259. pontban hivatkozott Archer Daniels Midland és Archer Daniels Midland Ingredients kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 302. és 311. pontját).

267 E körülmények között a felperes által hivatkozott és a fenti 263. pontban említett elemek nem igazolhatják a bírság összegének a Bizottsággal folytatott együttműködés címén való csökkentését. Végezetül emlékeztetni kell arra, hogy a felperes tévesen állítja, hogy az engedékenységi közlemény szerinti kérelmének késedelmes benyújtása a Bizottság magatartásának tudható be (lásd a fenti 212., 216. és 217. pontot).

268 Végül meg kell vizsgálni a felperes azon érvét, miszerint a Bizottság – azáltal, hogy megtagadta az együttműködésének figyelembevételét – megsértette az egyenlő bánásmód elvét, mivel a felperest ugyanolyan bánásmódban részesítette, mint a kartell azon résztvevőit, amelyek nem működtek együtt, noha ez utóbbiak nem voltak hasonló helyzetben.

269 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a vállalkozások együttműködésének értékelése keretében a Bizottság nem hagyhatja figyelmen kívül az egyenlő bánásmód elvét (a fenti 259. pontban hivatkozott Archer Daniels Midland és Archer Daniels Midland Ingredients kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 308. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

270 Ez az elv megköveteli, hogy az összehasonlítható helyzeteket ne kezeljék eltérően, és az eltérő helyzeteket ne kezeljék ugyanúgy, hacsak ez a bánásmód objektíve nem igazolt (lásd a Bíróság C-227/04. P. sz., Lindorfer kontra Tanács ügyben 2007. szeptember 11-én hozott ítéletének [EBHT 2007., I-6767. o.] 63. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

271 A felperes a jelen ügyben nem bizonyítja ezen elv megsértését.

272 Egyrészről a felperes nem kérdőjelezi meg a Bizottság azon állítását, miszerint – értékelve az egyes vállalkozások által benyújtott bizonyítékokat – a Bizottság őt ugyanolyan bánásmódban részesítette, mint a kartell összes többi résztvevőjét, amelyek az engedékenységi közlemény alapján kérelmet nyújtottak be.

273 Másrészről a felperes nem bizonyítja, hogy a Barlótól eltérő helyzetben volt, aki a megtámadott határozat egyetlen olyan címzettje volt, aki nem nyújtott be ilyen kérelmet, és a felpereshez hasonlóan nem részesült a Bizottsággal folytatott együttműködés címén a bírság összegének csökkentésében. Ellenkezőleg, az ügy irataiból kitűnik, hogy a felperes a Barlóhoz hasonlóan nem szolgáltatott olyan információkat, amelyek hasznossága igazolta volna a bírság összegének csökkentését. Meg kell tehát állapítani, hogy a bírság összegének a jelen jogalap keretében igényelt csökkentése által követett célra tekintettel a Barlóhoz hasonló helyzetben volt, és e címen ugyanolyan bánásmódban részesült.

274 Végezetül mindenesetre a Törvényszék T-208/06. sz., Quinn Barlo és társai kontra Bizottság ügyben 2011. november 30-án hozott ítéletének (EBHT 2011., II-7953. o.) 274. pontjából kitűnik, hogy a Barlo bizonyos mértékben szintén együttműködött a Bizottsággal, anélkül hogy ezen együttműködés igazolta volna a bírság összegének csökkentését.

275 Ebből következik, hogy a jogalap második részét el kell utasítani annyiban, amennyiben az a megtámadott határozat 2. cikkének megsemmisítése iránti kérelem alátámasztására irányul.

276 Egyébiránt a fenti okokból a felperes által az ötödik jogalap keretében előadott elemek nem teszik lehetővé annak igazolását, hogy a Törvényszék korlátlan felülvizsgálati jogkörében eljárva a Bizottsággal folytatott együttműködés címén csökkentse a bírság összegét.

277 Ennélfogva a fentiekre tekintettel az ötödik jogalapot teljes egészében el kell utasítani.

A tárgyaláson a Törvényszék korlátlan felülvizsgálati jogköre alapján felhozott, az eljárás túlzott időtartamára alapított, hatodik jogalapról

278 A felperes úgy érvel, hogy a közigazgatási és a bírósági eljárás időtartama összességében túllépi az ésszerű határidőt, megsértve a különösen az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én aláírt egyezmény 6. cikkének (1) bekezdésében rögzített alapvető jogait. Kiemeli ugyanis, hogy a jelen ügy keretében vele kapcsolatban 2004. július 29-én hozták meg az első intézkedést, és hogy a tárgyalás napján, 2011. november 8-án még várta a Törvényszék ítéletét.

279 Ezenkívül a felperes konkrétan kifogásolja a Törvényszék előtti eljárásnak az írásbeli szakasz vége és a szóbeli szakasz megnyitásáról szóló határozat meghozatala között eltelt időtartamát. Azt állítja, hogy nem tud olyan körülményekről, amelyek ezen időtartamot igazolhatnák.

280 Következésképpen a fenti 53. pontban hivatkozott Baustahlgewebe kontra Bizottság ügyben hozott ítéletre, valamint Kokott főtanácsnoknak a Bíróság C-109/10. P. sz., Solvay kontra Bizottság ügyben 2011. október 25-én hozott ítéletére (EBHT 2011., I-10329. o.) és C-110/10. P. sz., Solvay kontra Bizottság ügyben 2011. október 25-én hozott ítéletére (EBHT 2011., I-10439. o.) vonatkozó indítványaira alapozva előadja, hogy az eljárás túlzott időtartamának a megtámadott határozatban vele szemben kiszabott bírság összegének csökkentéséhez kellene vezetnie.

281 A Bizottság előadja, hogy fennállnak olyan körülmények, melyek igazolhatják az eljárás időtartamát. Mindenesetre hangsúlyozza azon tényt, hogy a jelen jogalapot nem lehet felhozni a megtámadott határozattal szemben, és hogy a közigazgatási eljárás időtartama nem tekinthető túlzottnak. Egyébiránt kiemeli, hogy a felperes érvei nem egyértelműek.

282 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény 6. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően.

283 E jog az uniós jog alapelveként alkalmazható a Bizottság határozata elleni bírósági kereset keretében. E jogot egyébiránt megerősítette a Nizzában, 2000. december 7-én ünnepélyesen kihirdetett Európai Unió Alapjogi Chartájának (HL C 364., 1. o.) 47. cikke, amely a hatékony bírói jogvédelem elvére vonatkozik (lásd a Bíróság C-385/07. P. sz., Der Grüne Punkt - Duales System Deutschland kontra Bizottság ügyben 2009. július 16-án hozott ítéletének [EBHT 2009., I-6155. o.] 178. és 179. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

284 Ezenkívül az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az ésszerű határidő elve a Bizottság előtt a versenypolitika terén folyó közigazgatási eljárások keretében is alkalmazandó (lásd a Bíróság C-105/04. P. sz., Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied kontra Bizottság ügyben 2006. szeptember 21-én hozott ítéletének [EBHT 2006., I-8725. o.] 35. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). Ezen elvet mint olyat megerősítette az Európai Unió Alapjogi Chartája 41. cikkének (1) bekezdése, amely szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit az Unió intézményei, szervei és hivatalai részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.

285 Az Európai Unió Alapjogi Chartája 41. cikkének (1) bekezdése és 47. cikkének második bekezdése így egy és ugyanazon eljárási jellegű elv két megfogalmazását tartalmazza, amely elv értelmében a jogalanyok számíthatnak a határozat ésszerű határidőn belül való elfogadására.

286 A jelen ügyben a felperes, miközben az említett elv megsértésére hivatkozik, nem állítja, hogy az eljárás időtartama bármilyen hatással lett volna a megtámadott határozat tartalmára, illetve hogy az érintheti a jelen jogvita kimenetelét. Különösen nem állítja, hogy az említett időtartam bármilyen hatással lett volna arra, hogy védekezhessen akár a közigazgatási eljárásban, akár a bírósági eljárásban. Nem kéri a megtámadott határozatnak az állítólagos jogsértés miatti megsemmisítését sem.

287 Ellenben a felperes azt kéri, hogy a Törvényszék korlátlan felülvizsgálati jogkörében vegye figyelembe az eljárás túlzott időtartamát, és ezen okból csökkentse a bírság összegét a Bíróság fenti 53. pontban hivatkozott Baustahlgewebe kontra Bizottság ügyben hozott ítéletéhez hasonlóan.

288 Emlékeztetni kell arra, hogy a fenti 53. pontban hivatkozott Baustahlgewebe kontra Bizottság ítélet alapjául szolgáló ügy, melyre a felperes hivatkozik, a Törvényszék ítélete ellen benyújtott fellebbezésre vonatkozott, amely ítéletben a Törvényszék az e célból rendelkezésére álló korlátlan felülvizsgálati jogkörében a versenyszabályok megsértése miatt bírságot szabott ki a fellebbezőre; e teljes körű felülvizsgálati jogkörrel a Bíróság is rendelkezik, amikor hatályon kívül helyezi a Törvényszék ítéletét, és a keresetről maga határoz (a Bíróság C-120/06. P. és C-121/06. P. sz., FIAMM és társai kontra Tanács és Bizottság egyesített ügyekben 2008. szeptember 9-én hozott ítéletének [EBHT 2008., I-6513. o.] 206. pontja).

289 A fenti 53. pontban hivatkozott Baustahlgewebe kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 33. pontjában a Bíróság e tekintetben emlékeztetett a fellebbező ésszerű időn belül lezajló méltányos eljáráshoz fűződő jogára, és többek között arra, hogy határozni kell a Bizottság által a versenyjog megsértésére vonatkozóan vele szemben megfogalmazott vádak megalapozottságáról és az e tekintetben vele szemben kiszabott bírságokról (a fenti 288. pontban hivatkozott FIAMM és társai kontra Tanács és Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 207. pontja).

290 Az említett ügyben az ilyen határidő Törvényszék általi be nem tartásának megállapítását követően a Bíróság pergazdaságossági okokból és annak érdekében, hogy ezen eljárási szabálytalanság azonnali és hatékony orvoslását biztosítsa, kimondta, hogy a Törvényszék ítéletének kizárólag a bírság összege

megállapításának kérdésére korlátozott hatályon kívül helyezése és megváltoztatása teszi lehetővé az adott ügyben a kért méltányos elégtétel biztosítását (a fenti 53. pontban hivatkozott Baustahlgewebe kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 47., 48. és 141. pontja, valamint a fenti 288. pontban hivatkozott FIAMM és társai kontra Tanács és Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 208. pontja).

291 Meg kell állapítani, hogy e megoldás analógia útján alkalmazandó a jelen ügyben.

292 Emlékeztetni kell ugyanis arra, hogy a Törvényszék az EUMSZ 261. cikk alapján az 1/2003 rendelet 31. cikke értelmében a jelen ügyben korlátlan felülvizsgálati jogkörrel rendelkezik, és egyébiránt a felperes ilyen értelmű kérelmeket terjesztett elé.

293 Márpedig, amint már megállapításra került, az említett korlátlan felülvizsgálati jogkör feljogosítja a Törvényszéket a megtámadott aktus megváltoztatására, még akkor is, ha megsemmisítésre nem kerül sor, figyelembe véve az ügy valamennyi körülményét, például a kiszabott bírság összegének módosítása érdekében (a fenti 97. pontban hivatkozott Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 692. pontja, a fenti 112. pontban hivatkozott Prym és Prym Consumer kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 86. pontja, valamint a fenti 54. pontban hivatkozott JFE Engineering és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 577. pontja).

294 Így abban az esetben, ha az ésszerű határidő elvének megsértése a jelen ügyben megállapításra kerül, ideértve adott esetben azt is, ha erre a Törvényszék előtti bírósági eljárás időtartama miatt kerül sor, a Törvényszék a megtámadott határozat megváltoztatásával a felperest olyan összeg megfizetésére kötelezheti, amelyből az eljárás túlzott időtartama miatti méltányos elégtételt adott esetben le lehetne vonni (lásd ebben az értelemben a fenti 288. pontban hivatkozott FIAMM és társai kontra Tanács és Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 210. pontját).

295 A korlátlan felülvizsgálati jogkör ilyen gyakorlása különösen pergazdaságossági okokból és az ésszerű határidő elvének ilyen megsértésével szembeni azonnali és hatékony jogorvoslat biztosítása érdekében szükséges (lásd ebben az értelemben analógia útján a fenti 53. pontban hivatkozott Baustahlgewebe kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 48. pontját).

296 Ebből következik, hogy a Törvényszék a jelen ügyben hatáskörrel rendelkezik arra, hogy határozzon a felperes arra vonatkozó kifejezett kérelméről, hogy az eljárás túlzott időtartama címén csökkentse a bírság összegét, ideértve azt is, amennyiben az a Törvényszék előtti eljárás időtartamára vonatkozik (lásd továbbá ebben az értelemben Kokott főtanácsnok fenti 280. pontban hivatkozott C-109/10. P. sz., Solvay kontra Bizottság ügyben hozott ítéletre vonatkozó indítványának 243. és 275. pontját, valamint a fenti 280. pontban hivatkozott C-110/10. P. sz., Solvay kontra Bizottság ügyben hozott ítéletre vonatkozó indítványának 86. és 118. pontját).

297 Egyébiránt hangsúlyozni kell azon tényt, hogy a jelen jogalap tárgya a felperest érintő eljárás teljes időtartama, azaz a közigazgatási és a bírósági eljárás együttes időtartama. E körülmények között, még ha az említett jogalapot csak a tárgyaláson hozták is fel, az késedelem okán nem tekinthető elfogadhatatlannak, ideértve azt is, amennyiben az a közigazgatási eljárás időtartamára vonatkozik. Az eljárás teljes időtartama ugyanis olyan új ténybeli helyzetnek minősül, amely az eljárási szabályzat 48. cikkének 2. §-a értelmében igazolja az említett jogalapnak az eljárás során való előterjesztését.

298 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az eljárásnak a felperes által kifogásolt időtartama 2004. július 29-től, a Bizottság által folytatott vizsgálat keretében a felperesnek címzett első bizonyításfelvétel időpontjától 2011. november 8-ig, a jelen ügyben tartott tárgyalás időpontjáig tartott. Tehát körülbelül hét évet és négy hónapot tesz ki.

299 E határidő ésszerű jellegét az egyes ügyek sajátos körülményeinek figyelembevételével kell megállapítani, különös tekintettel a jogvitának az érintett szempontjából felmerülő tétjére, az ügy bonyolultságára és az érintett, valamint az illetékes hatóságok magatartására (a fenti 53. pontban

hivatkozott Baustahlgewebe kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 29. pontja, valamint a fenti 288. pontban hivatkozott FIAMM és társai kontra Tanács és Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 212. pontja).

300 Ki kell emelni, hogy ezen, a felperes által kifogásolt teljes időtartam két világosan elkülönülő részből, azaz a Bizottság előtti közigazgatási eljárásból és a Törvényszék előtti bírósági eljárásból áll.

301 Először is a közigazgatási eljárást illetően ki kell emelni, hogy a felperes nem fejtette ki, hogy annak időtartama mint olyan miért tekinthető túlzottnak.

302 Mindenesetre a felperest illetően az említett időtartam (körülbelül egy év és tíz hónap, 2004. július 29. és a megtámadott határozat elfogadásának időpontja, 2006. május 31. között) a jelen ügy körülményei között nem tekinthető túlzottnak. E tekintetben elegendő kiemelni, hogy nagyszámú vállalkozásra kiterjedő, és számos ténybeli és jogkérdés megvizsgálását szükségessé tevő vizsgálatról volt szó. Egyébiránt a Bizottság eljárásának a megtámadott határozat (79)–(93) preambulumbekezdésében való leírása nem teszi lehetővé igazolatlan tétlenségi időszakok feltárását.

303 Másodszor a jelen ügy releváns körülményeire tekintettel meg kell vizsgálni a bírósági eljárás időtartamát (lásd a fenti 299. pontot).

304 Az ügynek a felperes szempontjából felmerülő tétjét illetően meg kell állapítani, hogy a felperes e tekintetben semmilyen érvet nem ad elő.

305 Mindenesetre emlékeztetni kell arra, hogy a felperes a jelen ügyben nem kéri a megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítését annyiban, amennyiben az megállapítja a felelősségét az EK 81. cikk megsértéséért. Így a felperes nem kérte, hogy a Törvényszék határozzon a Bizottság által vele szemben felhozott vádak megalapozottságáról, tehát az ügy nem a versenyszabályok megsértésének fennállására, illetve fenn nem állására vonatkozik (lásd ebben az értelemben analógia útján a fenti 53. pontban hivatkozott Baustahlgewebe kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 30. és 33. pontját, valamint a fenti 283. pontban hivatkozott Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 186. pontját).

306 Így a felperes szempontjából a jelen ügy tétje kizárólag a megtámadott határozatban vele szemben kiszabott bírságra vonatkozhat. Márpedig hangsúlyozni kell azon tényt, hogy a felperes nem adott elő semmilyen érvet, amely lehetővé tenné annak értékelését, hogy e tét milyen jelentőséggel bír a számára.

307 Egyébiránt – még akkor is, ha kérelmeiben a felperes a megtámadott határozat 2. cikke c) pontjának megsemmisítését kéri (lásd a fenti 36. pontot) – meg kell állapítani, hogy a jelen kereset alátámasztására hivatkozott jogalapok mindegyikük megalapozottsága esetén sem lettek volna alkalmasak arra, hogy a bírság egyszerű eltörlését eredményezzék, hanem csak a bírság összegének csökkentését eredményezhetik.

308 Nem nyert tehát bizonyítást, hogy a jelen ügynek a felperes szempontjából jelentős tétje van.

309 Ami a felperes magatartását illeti, az nem járult hozzá jelentősen az eljárás időtartamához.

310 Az illetékes hatóságok magatartását és az ügy bonyolultságát illetően meg kell állapítani, hogy az írásbeli szakasz végének időpontja, azaz 2007. április 11. és a szóbeli szakasz megnyitásának időpontja, azaz 2011. szeptember 15. közötti időszaknak a felperes által kifogásolt időtartama (körülbelül négy év és öt hónap) jelentős.

311 Ezen időtartam mindazonáltal az ügy körülményeivel és bonyolultságával magyarázható.

312 Így emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban megállapította, hogy tizennégy, a versenyjog értelmében öt vállalkozást alkotó társaság a metakrilátok ágazatában versenyellenes megállapodások és összehangolt magatartások összességével megsértette az EK 81. cikket (lásd a fenti 1–4. pontot). A felperes keresete a megtámadott határozat elleni öt kereset egyike, amely kereseteket két különböző eljárási nyelven nyújtották be.

313 E keresetek számos olyan ténybeli és jogkérdést vetettek fel, amelyek a Törvényszék általi alapos vizsgálatot tettek szükségessé, amely különösen az ezen ügyek mindegyikében elfogadott pervezető intézkedésekben, valamint az ügyek egyikében a szóbeli szakasz újbóli megnyitásában nyilvánult meg.

314 Egyébiránt az e keresetek tárgya közötti összefüggés részben a keresetek párhuzamos vizsgálatát tette szükségessé. Az e keresetek közül kettő (T-206/06. és T-217/06. sz. ügy) között fennálló szorosabb összefüggés kivételével azonban e keresetek mindegyike különböző ténybeli és jogkérdéseket vetett fel, így a szinergiahatások korlátozottak voltak. A Törvényszék tehát öt ítéletet hozott, a jelen ítélet e csoportban az utolsó, a többi pedig a T-206/06. sz., Total és Elf Aquitaine kontra Bizottság ügyben 2011. június 7-én hozott ítélet (az EBHT-ban nem tették közzé), a fenti 171. pontban hivatkozott Arkema France és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet, a T-216/06. sz., Lucite International és Lucite International UK kontra Bizottság ügyben 2011. szeptember 15-én hozott ítélet (az EBHT-ban nem tették közzé), valamint a T-208/06. sz., Quinn Barlo és társai kontra Bizottság ügyben 2011. november 30-án hozott ítélet (EBHT 2011., II-7953. o.).

315 Ezenkívül ki kell emelni, hogy az ügy alapos vizsgálata tette lehetővé különösen azt, hogy az eljárási szabályzat értelmében a Törvényszéket terhelő nyelvi kötöttségek ellenére a jelen ítéletet a szóbeli szakasz 2011. december 15-én való lezárását követően viszonylag rövid határidőn belül kihirdessék.

316 Így a bírósági eljárás teljes időtartama öt évet és kilenc hónapot tett ki.

317 Márpedig a felperes arra vonatkozó érvelésének teljes hiányában, hogy az ügynek az ő szempontjából milyen tétje van, és a fenti 305–308. pontban kifejtett megfontolásokra figyelemmel, amelyekből kitűnik, hogy az ügy – jellegénél vagy a felperes számára való jelentőségénél fogva – nem kívánt meg sajátos gyors elbírálást, ezen időtartam a jelen ügy körülményei között nem igazolja a bírság összegének kért csökkentését.

318 E megállapítás *a fortiori* érvényes a jelen jogalap tárgyát képező közigazgatási és a bírósági eljárás teljes időtartamát illetően (lásd a fenti 297. és 298. pontot), amely a fent vizsgált körülményekre figyelemmel összességében véve nem tekinthető túlságosan hosszúnak.

319 Ennélfogva a jelen jogalapot, valamint a keresetet teljes egészében el kell utasítani.

A költségekről

320 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján a Törvényszék a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel a felperes pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (harmadik tanács)

a következőképpen határozott:

1) A Törvényszék a keresetet elutasítja.

2) A Törvényszék az Imperial Chemical Industries Ltd-t kötelezi a költségek viselésére.

Czúcz Labucka Gratsias

Kihirdetve Luxembourgban, a 2012. június 5-i nyilvános ülésen.

Aláírások

Tartalomjegyzék

A jogvita előzményei ... 1

Az eljárás és a felek kérelmei ... 4

A jogkérdésről ... 5

A PMMA-fröccsöntőkeverékeket illetően a felperes jogsértésben való részvételére vonatkozó bizonyítékok elégtelenségére alapított, első jogalapról ... 5

A bírság „alapösszegét” illetően a megtámadott határozat indokolásának hiányára alapított, második jogalapról ... 13

Az arra alapított harmadik jogalapról, hogy a Bizottság megsértette arra vonatkozó kötelezettségét, hogy az „alapösszeget” a felperes és a Lucite között megossza ... 15

A bírság kiindulási összege elrettentő hatás címén való növelésének nem megfelelő jellegére alapított, negyedik jogalapról ... 19

A jogalapnak a felperes tényleges fizetőképessége Bizottság általi figyelmen kívül hagyására alapított, első részéről ... 19

A jogalapnak az arányosság és az egyenlő bánásmód elvének megsértésére alapított, második részéről .. 22

A bírság összegének a Bizottsággal való együttműködés címén való csökkentése indokolatlan megtagadására alapított, ötödik jogalapról ... 25

A jogalap arra vonatkozó első részéről, hogy megtagadták a bírság összegének az engedékenységi közlemény alapján való csökkentését ... 25

– Az engedékenységi közlemény alapján benyújtott kérelemben foglalt bizonyítékok hozzáadott értékének téves értékeléséről ... 25

– A Bizottság azért való felelősségéről, hogy a felperes a többi érintett vállalkozáshoz képest késedelmesen nyújtotta be a bizonyítékait ... 29

A jogalap arra vonatkozó második részéről, hogy megtagadták a felperes engedékenységi közlemény keretein kívüli együttműködése értékének elismerését ... 34

A tárgyaláson a Törvényszék korlátlan felülvizsgálati jogköre alapján felhozott, az eljárás túlzott időtartamára alapított, hatodik jogalapról ... 37

A költségekről ... 41